

Műpar-áruház a „Legjobb”-hoz!

BÜCHLER ADOLF

IV., Deák Ferencz-utca 17. sz. BUDAPEST, a Miatyánk-utcával szemben.

HONI ÉS KÜLFÖLDI IPAR.

Naponta újdonságok. Dus választék olcsó szabott árak mellett. Naponta újdonságok.

HASZNÁLATI CZIKKEK, ALKALMI AJÁNDÉKOK, LAKÁSDISZTÉMÉNYEK

és pedig: korsók, tálak, virágtartók és állványok, képek és plastik-alakok, porcelán, terracotta, majolika és bronz-árak, fafaragványok, kínai ezüst és alpacca-árak, dohányzó-, utazó-, varró- és evő-eszközök, sör-, bor- és liqueur-készletek.

Pipereáruk, fűsík, kefék, illatszerek és legjobb saját gyártmányú pipereszappan.

Uri- és hölgyi ékszerek. — Valódi aranyban foglalt gyémánt-utánzatok.

Elvem és jelgém: „Mindig a legjobb.”

Zöld Könyvtár.

(Csinos, zöld vászonkötésű kötetekben.)

- Boross Mihály válogatott kisebb munkái. Vásonba kötve 2 frt.
Fáy András eredeti meséi és aphorizmaí. Negyedik kiadás. Vásonba kötve 1 frt 60 kr.
Györfly Iván. Tréfás versek. Humorgyöngyök gyönyörűkötetű gyűjteménye. Vásonba kötve 80 kr.
Jókai Mór válogatott beszélei. Második kiadás. Vásonba kötve 1 frt 60 kr.
Kisfaludy Károly válogatott munkái két kötetben. A költő arcképevel. II-ik kiadás. Vásonba kötve 1 frt 60 kr.
Kisfaludy Sándor összes regéi. A költő szemlézetű arcképevel. Vásonba kötve 1 frt 60 kr.
II. Kemend. — Dobroné. — Sziliget. — A somlói vérszűret. — Eszghvár. — Mics bán. — Frangepán Erzsébet. — Balassa Bálint. — Viola és Pipacs vagy hamis barát.

A gleichenbergi János-forrás

nagy mennyiségű izletes kettős szénavas nátront, azonban aránylag kevés konyhasót, de annál több vasat tartalmaz és a világ leghíresebb autoritásai nyilatkozataik szerint, chronikus gégehurut, chron. légcsőhurut, chron. tüdőlob- és a légutak, khatarrhusainál, végre a mellhártyalob után hátramaradt mellürbeli izadmányoknál, ha egyszersmind a vasnak erősítő és vérképző hatására reflektáltatik, a legjobb eredménnyel használtatik. — Különös alkalmazást nyer a fővény és huygkőnél. — Szénasav és szoda gazdag tartalmánál fogva nagyon alkalmas borral vagy gyümölcs-szórpéval vegyítve, kellemes pezsgő üdítő italok készítéséhez, ugyszinte tisztasága és rendkívüli olcsósága folytán legjobban ajánlható. — Mindenkor friss töltésben kapható a magyarországi főraktárban:

Schleinz Károly és Társainál,

Budapest, VIII., stáció-utca 47. sz. Városi üzlet: V., harminczad-utca 4. szám alatt, hol megrendelések a házhoz szállítás végett is elfogadottnak.

Erejből az egyenlítőn átmenetelnél nem vesztett.

Dr. GLÜCK IGNÁCZ-féle hidegvíz-gyógyintézet

BUDAPEST, váraligeti fasor, 11-ik szám alatt, május 22-ikén nyitattott meg
Gyógyhatányok: vizgyögmód minden alkalmazásban, villanyosság, villamosfürdők, massage, gyógy-gymnasztika, sürtött levegő, Dr. Waldenburg-féle készülményekkel, skót ruhanyajonnan szerkesztett izasszó-kamrák. — Azon betegségek közül, melyek vizgyögy-intézetben sikerrel kezeltek, különösen megemlítettök: hysteria, neurasthenia, neuralgia, hűdés, gyzensőség és más szervi és működési idegbajok, rendellenes vérkeringés a különféle szervekben, menstruationis rendellenesség, női bajok, idült gyomor- és tüdőhurut, köszvény, csusz, versződ.

Dr. Glück Ignác, kir. törvénysz. orvos, az intézet vezetőtulajdonosa.

VASÁRNAPI UJSÁG

25-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, JUNIUS 19. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együtt: 1 félévre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG 1 egész évre 8 frt 1 félévre 4 * Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt 1 félévre 3 * Külföldi előfizetőknek a postaiag meghatározott feltejtől is eszolandó

AZ ÚJ FRANCZIA MINISZTERIUM.

SZINTE elmosyodik az ember, mikor Franciaországról szólva, «új» miniszteriumot emleget. Pleonasmus az, szószaporítás. Franciaországban jó darab idő óta nincs is már más, mint új miniszterium. Mindenik az, egyiknek sincs ideje megvéülni, sőt még megmelegdni is alig van helyén. Nem is esztendőik, már csak hónapok szerint számítják ott a kormányokat s alig, hogy az egyik kabinetet nagy kinnal összetakolni sikerült: már bukik és próbálgatják összeállítani a másodikat, melynek ismét csak kérész-élet a végső.

manifestált a béke mellett. Olyan kormányt kellett tehát fölláítani, mely kevésbé lesz puska-porszagú s nem ingerli annyira sem a francia bourgeoisie, sem Németország idegeit, mint azt az a miniszterium tevő, melynek a rettegett revanche-férfiu, Boulanger volt a hadügyminisztere. Az új kormány, melyet május hó 30-án Rouvier hozott össze, kiválóan békés jellegű miniszterium s a béke kormányának is nevezik a sajtóban. Lényegében mérsékelt republikánusokból áll. Rouvier maga, Fallières belügyminiszter, Spuller közoktatásügyi miniszter, és Mazeau igazságügyminiszter oportunisták, Barbey tengerészügyi miniszter a szenatus republikánus baloldalihoz tartozik, D Autreme kereskedelmi miniszter pedig balközéppárti. Ezek tehát mind mérsékelt elemek. Csak Barbe földművelésügyi miniszter volt baloldali radikális képviselő, Héredia közmunkaminiszter pedig mint képviselő a szélső baloldalihoz tartozott. A két legfontosabb

társa miniszterét, Flourens külügyminiszterét és Ferron hadügyminiszterét kivéve, a kabinet valamennyi tagja ülésel birt a parlamentben. A mi e kabinet helyzetét nehezé teszi, az épen az ő opportunisztikus jellege. A radikálisok nagyon is biztak, hogy most már ök jutnak kormányra s Floquet, a ki a kabinetalakításra szintén föl volt szólítva, csakugyan radikális kormányt akart. De Floquet kísérlete nem sikerült s most a radikálisok gyűlétele egészen Rouvier és társai ellen fordul. Rouvier, a kabinet elnöke 1842 ápril 17-én Aixban született a Provenceban s a császárság alatt ügyvéd volt és ellenzéki hírlapíró a marseillei lapoknál. 1870-ig a marseillei hajózási társulatnak jogtanácsosa is volt. 1870 szept. 4-ike után — midőn t. i. a császárság megbukott s a köztársasági kormány megalakult — a prefektura főtitkárává neveztetett ki, a nemzetgyűlés tagjává is megválasztatott, a hol a radikálisok közt foglalt helyet. 1876-ban, 1877-ben és

Életiskola. Gyöngymondatok, aranyigazságok a bel- és külföldi remekírók munkáiból. Két kötet. Második kiadás. A két kötet csinos vászonkötésben 2 frt. Tartalom: Szerelmek és házasságok. — Férfi és nő. — Háztartás. — Nevelés. — Bölcelem. — Társaság. — Természet. — Lélektan. — Vallás. — Vegyesek. — Emlékkönyv.

PETRARCA ÖSSZES SZERELMI SZONETTJEI Fordította és magyarázatokkal ellátta RADÓ ANTAL Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Ára díszkötésben 2 frt 40 kr.

Fényképészeti műkedvelőknek. Egy legújabb utazó CABINET CAMERA három csesztával, háromlábú állvány és beállító posztó összesen csak 32 forint. Gazdagon felszerelt raktár minden fényképészeti cikkekkel, a műkedvelő uraknak utasítások és felvilágosítások a legnagyobb készséggel adottnak. — Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközöltetnek. Ujdonságok TÜRKEL LIPÓT, fénykép. cikkek gyári raktára, Budapest, Károly-laktanya, Károly-utca 4.

RADAIN FÜRDŐ savanyvíz-forrás legértelmesebb szikeny-savanyvíz. Garod kísérleti bebizonyították, hogy a szénasavas lavany a legjobb és legbiztosabb gyógyászat közvényben szenvedők számára. Radain legelső és legjobb szikeny-savanyvíz. Garod kísérleti bebizonyították, hogy a szénasavas lavany a legjobb és legbiztosabb gyógyászat közvényben szenvedők számára. Radain legelső és legjobb szikeny-savanyvíz. Garod kísérleti bebizonyították, hogy a szénasavas lavany a legjobb és legbiztosabb gyógyászat közvényben szenvedők számára.

Margitszigeti gyógyfürdő, Budapest főváros közvetlen közelében. 35° R. meleg artézi forrás, porcellán-, márvány-, kád- és közfürdők zuhanykésztülékkel, nagyszerű kert, 300 teljes kényelemmel berendezett szoba, társalgási terem, kül- és belföldi lapok, telefon, távirda-összeköttetéssel, naponta zene. Kérelmek, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredményvel használtatott: Köszvény, az izületek, izmok, onothártya, ideghüvely, idült osz. A csusz, köszvény, erómiái behatások, typhus után fellépő hűdés, zsibák, onothártyák, onothártyák, izületi bajok és külsőtesteket követő elváltozások. Fájdalmas hegek, mereveség, hűdés, bőrbántalmak, vizeleti nehézségek, méh- és hüvelybántalmak. Még arra is figyelmeztetjük a t. sz. közönséget, hogy a szigeten villamos fürdők rendelkezésbe, melyek a köszvényes, csuszos és ideges bántalmak, valamint a hűdés és az ischiás-nál a fürdészetben igen hathatós segédgyógyeszközt képeznek. A hévíz belsőleg eredményvel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál. A szigeten van gyógyesztár, ellátva mindennemű ásványvízzel. Bendelő orvos: dr. Vargás. — Bérleteknél ugy a fürdő, mint a menetjegyek együttes váltásánál árleengedés. A szigeten lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek. A fővárossal óránkint kétszer közlekedés. — A fürdő-idejny május 1-én nyitattott meg. — A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelői irodában. Budapest. A margitszigeti felügyelőség Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem utca 4. szám.)

Kedvező alkalom! Üzletem felosztása miatt az összes áruk mélyen a bevásárlási áron alól VÉGELADATNAK, n. m. albumok, legyészök, esernyők, bőrárak, utazó eszközök, játékok, illatszerek és minden szakmába vágó cikkek. Bátorodom tehát a n. é. közönséget ezen valóban kedvező alkalom felhasználására szóp és finom díszmárkák beszerzésére felhívni. Mély tisztelettel LÖVENSTEIN ZSIGMOND, Budapest, hatvani utca 15. szám, szemben az újvilág-utcával. Ábrákat, valamint az egész berendezés is eladandó.

ROUVIER, AZ ÚJ FRANCZIA MINISZTERELNÖK.

FERRON, AZ ÚJ FRANCZIA HADÜGYMINISZTER.

1881-ben újra képviselővé választván a köztársasági unionisták pártjához csatlakozott s 1881 november 14-én a kereskedelmi tárcza vezetését bizták reá Gambettának ugynevezett „nagy” miniszteriumában. Ugyancsak kereskedelmi miniszter maradt Ferry kabinetjében is, s ő volt az, aki a gabnavámok mellett legelőször kardoskodott, noha addig a szabadkereskedelemlennek volt híve s ma is az, — a mennyiben a kereskedés szabadságát időszerűnek gondolja. E határozatlanság volt az oka, hogy a Rhone-torkolati szabadkereskedői az 1885. okt. 4-iki választások alkalmával mellőzték s csak pótválasztás útján juthatott be a parlamentbe a tengeremlék Alpesek departementjából. Mint a korábbi miniszterektől követelt. A képviselőház és a szenátus előtt május 31-én a kormány részéről tett nyilatkozatában kijelenté, hogy az adókules emelése nélkül főemeli az adók jövedelmét egész addig, a meddig az adóhivatalkok tekintélyének nevelése s a csempészetek és adóeltárgások, nem különben a sikkasztások erélyes elnyomása által emelhető, s hogy az 1888-iki államkiadások összege az 1887-ikiekét talán el sem éri, túlhaladni semmikép nem fogja.

Arra a kérdésre: keresztül viszi-e az iskolák világivá tételét, azt felelé, hogy a kormány nem kívívó módon, de azért gyöngeség és habozás nélkül fogja alkalmazni az iskola-törvényeket. Nagy hatást tett Milleraud képviselő azon támasztására, hogy az új kormány a jobboldal védeceze, adott következő válasza: «A kormány bemutatja magát a parlamentnek abból a célból, hogy megtudja, van-e e házban egy olyan köztársasági többség, mely őt támogatni hajlandó? Azonban abban a pillanatban visszavonul, ha a többség az ő támogatását megtagadja. Rouviert a francia lapok különben is ékesen szóló s a mellett erélyes államférfiúnak mondják.

A kabinet legérdekesebb alakja kétségkívül Ferron, a hadügyminiszter, már csak azért is, mivel egy olyan ember utódja, mint Boulanger. De máskülömben is egész méltán vonja magára a figyelmet. Magas, sugár alakú, nem szép, de rendkívül erélyes arcú és kifejezésű, igazi francia szabású katonaalak. Lassan beszél, de biztosan, s a mit mond, az igazság jellegét viseli magán. A kabinet bemutatásakor ő is provokálva volt a főlészalásra s kijelenté, hogy Boulanger hadszervezeti és mozgósítási tervét csak részben helyesi, a három éves katonai szolgálatnak azonban híve. Ferron tábornok 1830-ban szeptember 19-én született, növénydeke volt a katonai polytechnikumnak s katonai pályáját 1852-ben kezdte meg, mint a metzi katonai gyakorlati iskola tanítványa. A krimi hadjáratban részt vett s itt a Malakov-torony ostrománál azzal tüntette ki magát, hogy egy szakasz sappeur élén elsőnek rongtott be a résen. E hős tettéért a becsületrend lovagjává nevezték ki. Több évig táborozott Algirban, honnan századosi ranggal Metzbe hívták az ottani katonai műszaki iskola tanárául, 1866-ban pedig mint műszaki igazgató Kaledóniába küldetett. Hazájába csak a német-francia háború bevégeztével tért vissza s a versaillesi hadtéstben előkelő szerepe volt a com-mune leverése körül. A katonai erődítések átalakítások Ferron Epinal várának erődítési munkálatait vezette. 1875-ben alezredes, 1879-ben ezredes lett s Algirban való rövid tartózkodása után mint műszaki igazgató Bourgesba hívatott s a 9-ik hadtest vezérkari főnöke lett 1880-ban a hadügyminiszteriumban a vezérkar alfőnöki tisztét vállalta el s viselte több éven át.

Mielőtt hadügyminiszteri tárczát vállalt, hadosztályparancsnok volt Chaumontban.

Az előbbeni Goblet-kabinetnek egyetlenegy tagja maradt meg az új miniszterium tagjának: Flourens külügyminiszter. A külügyi tárczára vonatkozott a kormány programjának következő része: «Külügyi politikánk hű fog maradni önmagához, méltóságos lesz és szilárd marad.» Mikor Flourens még a Goblet miniszteriumának tagja lett, kinevezetése sokféle csipős megjegyzéseknek volt tárgya. Különönsnek találták, hogy Goblet a külügyet vezetésére nem valami szakmabeli diplomatát, hanem az államtanácsnak egy osztályfőnökét, az előtt oktatásügyi igazgatót hívta meg. A gunyolódás azonban elnémult, a mint kiderült, hogy az új miniszter teljesen megfelel nehéz állásának s hatalmasan ellen tudja sulyozni Boulanger kalandos törekvéseit. Hogy Flourens ez időszert teljesen nélkülözhetetlen embere Franciaországnak, arról már Freycinet is annyira meg volt győződve, hogy megmaradását a külügyet élén egészen magától értetődő dolognak mondotta. A külhatalmasságok képviselői is örömlöknek adtak kifejezést, hogy Flourens az új kabinetnek is tagja maradt s mindannyian siettek e fölötti örömlöknek és szerencsekívánataiknak kifejezést adni. Kétség-telen, hogy épen Flourens az, a kinek megmaradása nem kevésbbé biztosítja az új kabinet békés voltát, mint az, hogy abból Boulanger ki-maradt.

HALK SOHAJJAL . . .

Halk sohajjal perg a galyról,
Egyre száll a lomb, levél.
Megzörrenti olykor-olykor,
Közbesír az ősi szél.
— Én tudom, hogy mit beszél.

Kit mindenki sorban elhagy,
Jobb, ha szépen halmi megy.
Zokszavára meg nem indul
Semmi szív, nem érti meg,
Csak teher mindenkinek.

Dér fagyott a dermetű galyra,
Hol a fészék? a madár?
— Pusztá ágon nincsen otthon.
Nincsen dal, nincsen napsgár.
Holló károg egyre: kár!

Pusztá szívbe, dült kebelbe
Nem száll enyhe nyugalom,
Elkerüli kedv, öröm, dal —
Lesz lakatlan sírhalom.
. . . Nincsen, nincsen igralom.

Lombtalan galy gyzásban áll meg,
Elhagyatva, ánde — él!
Kikeletnek napja sít már.
Leng a langyos déli szél.
— Hallom, hallom mit beszél.

Tar galyaknak lesz még lombja,
Közte fészék, bent madár.
Boldog, édes dalra dalt fog
Visszaengeni a határ . . .
. . . Szivem nem hiába vár!

HÓDOSI LAJOS.

PATAK BANYA

Baksay Sándor elbeszélése.
(Vég.)

Harmadnapra Patak István hazakerült. Együtt volt az egész család: — a férj, a nő, és kis fia. Azután az atyafiaknak valami innepe következett.

Ezen a napon kijöttek a székvárosból pap urak és világi urak sokan, és a templomot fényes szertartással felszentelték.

A szertartás végeztével három sátor nyílt meg a templom előtt, gazdagon megrakva mézesbibbal.

A faluvégen vidékről begyült fiatalok lejtett ernyedetlen kintartással egész addig az ideig, míg

az egészben süttött ökrök eléggé meg nem égtek a széjjel szaggattatásra.

Mig az ökrök sülték, azalatt a fiskus jónak látta behivatni a lakosságot a bíró házához s ott egy tiberiusi prédikációban megdicsérni Patak Istvánt. Nem hiába tartották jó és okos asszonynak, de igaz is. Mit nem tesz a jobbágyi hűség és az anyaszentegyházhoz való titkos ragaszkodás! Mihelyt nyomára jön a templomkulesnak, azonnal hozza, tél, hó idején, gyalog, futva, hét mértföldnyire. Melyik férfi vagy asszony tenné ezt meg? Ezer közül egy. Nem igaz. — Százezer közül, egy millió közül egy sem. De meg is kapja jutalmát.

A tömeg ámulva hallgatta a fiskus leleplezéseit. Az indokokat senki sem kereste, csak a tény-látta egész szárazságában és ítelték el könyörtelen objektivitással.

Mikor a fiskus bevégezte beszédét és intett mindenkit, hogy menjen a falu végére lakmározni: az emberek nem mentek égett koncokat enni, hanem hazaszéledtek, utcahosszat torkuk szakadtából átkozva, szidalmazva az árulót.

Az innep rendszerint csak délig innep. Délután útlatosságai tűnnek elő. Ez is ilyen innep volt.

Kinn a faluvégen, s bent a templom előtt a sátorok körül marakódó tömegek, kik borral, márczezal, nyers vagy égett hussal jóllakva, tánczban felbőszülve rugják, harapják, tépik, öklözik egymást; más rész, a falubeliek, távol tartva magukat e kárhuzatos vigalomtól, járnak fel s alá az utcán, tömegekben zúgva, átkozóva.

A ki Patak István ablaka alatt meg, az kötelességszerűleg beordít valami mocsos átkot. Ilona általánosan elfogadott neve: Judás.

— Mit csinálsz Judás? Gyere ki te Judás! Hol a harmincz ezüstpénz Judás? Mit adtak a papok Judás?

Egy siheder valahonnan koromdarabot kerít, és felírja a ház falára nagy otromba betűkkel: «Itt lakik a Judás».

A tömeg egyre szaporodik, a faluvégről bekerülnek verekedni a vidéki legények, azok is ordítják a ház előtt: — Judás! Gyere ki Judás! Azt sem tudják, ki az a Judás.

Bent a házban némaság. A vád, a rettegés, a halál némasága. Egyik ágyon Patak István fekszik örökké alva. Nem hallja, nem is érti az átkokat. A másikon Ilona ül, ébren, figyelve, elmélkedve, szemeit merőben, mozdulatlanul egypontra szegezve.

— Engem hinak Judásnak? Én vagyok a Judás, a ki elárulta az Urat? Szegény Judás! minek árultad te el a te Uradat! Hiszen más is el tudta volna azt árulni, s most nem te volnál a falu Judása?

— Judás! Judás! Gyere ki Judás! — ordított a tömeg odakint.

Egy kő repült be az ablakon, utána ordítás és kacaj. Judás! Judás!

— Itt nem tudok gondolkodni tovább a nagy lárma miatt, — szól rettegve az asszony. — Oda megyek a kályhasarokba, ott húzom meg magamat, a hol nem talál a kő. De te én Istenem ott is megtalálsz, oda is eljössz utánam. Ugy-e eljössz? Leszállt az ágyról és a kályhasutba vonult, ott összehuzta magát és összetette két kezét. Arczán a fásultság kegyetlen nyugalma; könnytelen szemeit tétováza vitte egyik ablakról a másikra.

— No most édes jó Istenem! No most kegyetlen bíráim, jöj ide! Itt nem háborgat bennünket senki, hadd beszéljünk együtt. Hadd pereljek veled! Miért tetted rám ezt a nagy keresztet? Azt kívántad volna, hogy gyermekeimet hagyjam el? Oda vessem a kegyetlen fenevadaknak? A tűzbe, a Himnonba? A kulesot csak a pap bizta rám, — gyarló földi ember; de a kis fiamat te adtad nekem. Hát mondd meg már most, melyiket kellett volna elárulnom a másikért, hogy igaz maradhassak? Azt mondd, jobb az engedelmesség az áldozatnál; de hát melyik az engedelmesség? Hiszen azt kerestem, azt kérdeztem mindig. Mindig azt kerestem, ne haragudjál rám, hogy az én szegény lelkem nem tudta kitalálni: melyik tetszik neked? De jobb, hogy meg nem jelentetted, mert a két kis fiamat a te szavadra sem adtam volna oda. Ha te kérted volna, nekem oda adtam volna, de embernek nem.

— Judás! Judás! — hangzott az ordítás és repült a kő.

— Ugy-e nem igaz, édes jó Istenem? Tégy esudát, inisd meg őket, hogy ne mondjának engem

Judásnak, mert én nem vagyok az. Nem adott nekem pénzt senki. Te tudod legjobban.

E pillanatban nagyobbik fiacskája jött be sírva. A nyakában egy istráng, keserves fülök-lások között panasolta el, hogy egy asszony vetette nyakába és azt mondta neki: Te Judás-ivadék! vidd be ezt a kötelet ahhoz a Judás anyához, akaszsa fel magát.

Az asszony szelid gondallal leoldozta kis fia nyakáról a kötelet s felemelte.

— Látod ezt, édes jó Istenem! Hát megérdemelte ezt az én szegény életem? Vagy talán nem is élet ez az enyém, hanem csak mese. De a meseben a ki szenved, utójára boldog lesz. A te világodban pedig nem így van, mert micsoda boldogságot várhatok én? Azt, hogy a kis fiamat Judás-ivadéknak nevezze. Ne nevezze, mert felgyujtom a falut. Nem gondolok vele, ha soha meg nem bocsátod is.

— Judás! Judás!

— De te semmit sem felelsz nekem én terem-tőm, én bíráim! Messze vagy tőlem? Nem hallok a főreg lélegzetét? Hát majd közelebb megyek hozzá! Szemetl szembe! Ott itélj meg engemet.

— Hová még anyám?

— Megyek kis fiacskám az istenhez, megkérdezem tőle: igazat mondott-e a pap? megkérdem tőle, ha megbocsátja-e?

Felment a padlásra, felvitte a kötelet is.

A nap rég lement, mikor a bátyura elő mert jönni háza rejtékéből. Egész nap őrizte házát, hogy a szentségtörő innep bűnéből valami szenny ne ragadjon rá, se háza népére.

Első dolga volt felkeresni Patakékat. Patak István folyvást aludt; a kis gyermekek egyike bölcsőjében, másik a szoba közepén. Sirt mind a kettő.

— Hol van anyád, te gyerek?

— Elment az Istenhez, valamit kérdezni akart tőle, aztán még most sem jött vissza.

Az öreg ember összecsapta a kezét és ösztön-szerűleg rohant a padlásra.

Másik percében karjain közt a lélektelen hullát. Nyakáról úszott a kő. A szép, szelid arc meg volt kékülve.

— Ember ne aludj! — ordított a vén ember. — Nézd, mit csinált én velem ez az asszony.

Patak István felvetette szeméit s egy rémületes kiáltás után újra behunyta. Örökre.

Az ordító gyülevész betódult a házba. Könyörület és szívtelenség, részvét és átok, fájdalom és káromlás vegyes üvöltései töltötték be a kis lakot. Ez volt a szegény asszony virasztó éneke.

Aztán eljöttek a bírák. Azok elhatározták, hogy szentelt földbe nem szabad temetni egy ilyen el-kárhozott léleknek a testét, a kinek nagyobb volt a bűne, hogsem megbocsátatnék. — Ez volt a szegény asszony búcsúztatója.

Azután begyült a köznend. Az azt határozta, hogy de bizony nemcsak, hogy a közönséges temetőbe, de még a falu határában sem; mivel az ilyen gonosztevő holtteste miatt elverne a vetéseket a jég, meg a sáska. Ez volt a szegény asszony siratója.

Azután eljött a vármegye főhéra és a szegény asszonyt eltemette egy árokba, mely Somogy és Baranya vármegyéket elválasztja. — Ez volt a szegény asszony temetése.

Néhány nap mulva a fiskus két álarczos haramiával találkozott egy erdő mélyében. Lovát megállították, magát, kocsisát lerántották, megkötöztek, száját befőtötték, akkor felvették a kocsi-derekba; a két haramia felült a kocsi-siba s tüskön bokron keresztül visszahajtottak.

Késő este érkeztek meg az erdő széléhez, melynek árkaiban a szegény Ilona volt temetve.

Itt levették a fiskust és feloldozták.

— Állj egyenesen.

— Tudod ki van itt eltemetve?

— Az a szegény asszony, a kit te gázoltál össze.

— Tudod, hogyan halt meg?

— Tudod, ki temette el?

— Tudod, ki vagyok én?

A fiskus egy szót sem szólt. Az ember levette álarczát, a mi fölöleges is volt; a fiskus ugys felismerte a bátyura durva hangját.

Egy mozdulatot tett, hogy mellen ragadja a vén embert, de az öreg észrevette a szándékot.

— Ember! — szól ásóját ütésre emelve, — nem bírok hoztalak én ide, hanem számadásra.

Itt van ez az ásó, ásd fel ezt a sirt. Ha szót nem fogadsz, összedarabollak.

A fiskus szó nélkül kezdett ásni, s nemsokára előfehéredett a rögök alól a szegény asszony patyolat ruhája.

— Megállj! — szól az öreg reszkető hangon, — a többi nem a te dolgod.

Magá lépett a gödörhöz, gyöngéden elhárította a göröngyöket, s a hullát kiemelte a szomorú üregből. A másik ezalatt a bokorból egy festetlen koporsót húzott elő. Abban elhelyezték a testet s a fedelet rászögezték.

Azután ugyanazon bokorból előhúztak egy petrezezerudat, abba belefűzték két kötelet, s a két kötéle a koporsót.

Az öreg intett a fiskusnak, a ki az intést megértette s gépszeriesen fogta meg a rúd egyik végét.

— Levedd a kalapodat, te isten-ostora! — rivalt az öreg öklét emelve a fiskusra, — mert most szentet viszesz.

A fiskus levette kalapját s úgy vitte görnyedve a koporsót a fiatal emberrel. A öreg ember a koporsó mellett, a fiskus oldalán lépdegélt csendesen, lehajtott fővel, kuszált hajjal, halkán zokogva.

A temetőbe értek. Ott újra parancsolta az öreg a fiskusnak, hogy ásson.

Mikor az ásó megakadt a Patak István koporsójába, az öreg félérátotta a fiskust s egy kőtel segítségével kiemelték a koporsót.

Azután leszállott a sírba s pandalt ásott. Oda behelyezték Ilonát, férje jobbára, azután vissza-bocsátották Patak István koporsóját. Eltemették mind a kettőt együve.

— Most már számoljunk uram! visszamegyünk, a honnét eljöttünk.

Az erdősaroknál a kiásott gödör szelén újra megállapodtak.

Az öreg ember egy csomó kötelet vett elő szüre újjából s a fiskus szeme elé tartotta.

— Látod mi ez?

— Látom, — felelt az komoran.

— Tudod micsoda?

A fiskus hallgatott.

— Az az istráng, a mivel az az asszony ki-vegezte magát . . . . . Tudsz-e imádkozni?

— Semmi felelet.

— Tudsz-e imádkozni, ember? — mennydör-gött az öreg. — Ha tudsz, hát csak fogj hozzá, még most van rá idő. Sirod szelén állasz . . . . Mondjad: Mi atyánk . . . .

Öntudatlanul mondta utána:

«Mi atyánk Isten!»

— Térdre fenevad! térdre! úgy imádkozzál. Verd a melledet . . . . «Mi atyánk . . . .»

A fiskus engedelmesen utána mondta mind azt, a mit az öreg diktált.

Az ima közepén már nem várta, hogy mondják előtte. Mondotta maga, gyorsan, ész nélkül:

«És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mennyben, azoképen itt e földön is. A mi kenyérünket, a mindennapit add meg nekünk ma. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mennyben, azoképen itt e földön is. A mi kenyérünket, a mindennapit add meg nekünk ma. És bocsásd meg a mi vétkeinket . . . . .»

Izzadt, rettegett, fogai vacogtak. Oly hosszú most ez a rövid imádság. Bárcsak ne is lenne vége az éjjel. Majd addig valaki jön . . . .

A vén ember türelmetlenül rivalt rá:

«Miképen mi is megbocsátunk ellenünk vétet-eknek . . . .»

Az imának mindjárt vége lesz.

Az öreg felemelte az ásót; a fiskus állati ordítással ugrott fel s megragadta a vén ember kezét.

— Oh ha hisztek Isten, ne öljetek meg!

A vén ember durva erővel lökte el magától a nyomorultat, hogy hanyatt esett a kihányt földre. Azután odalépett hozzá, — sáros bocskorával hasára hágott, s az ásó élet szívének szegezte . . . .

— Hát hiszesz te Istent? — — —

— Hiszek, hiszek, hiszek, hiszek! — szól az összekulesolt kezekkel.

— Az ördögök is hisznek! — mormogott az öreg — és rettegnek tőle. Hát te rettegsz-e?

— Rettegek, rettegek, igen rettegek — — —

— Épen mint az ördögök. Hát hiszed te azt, hogy az Isten megfizet?

— Hiszem, hiszem, hiszem! — — —

— Melyik világon? Ezen vagy a másikon?

— Ezen a világon, ezen a világon!

— Hazudsz ember! — s a fiskus felordított, mikor az ásó élet e szóra szívének feszülni érezte.

— Hazudsz ember! ha az igaz volna, akkor

az a szegény asszony most is élne, te pedig már lógnál.

— Jaj, jaj, nem ezen a világon, nem ezen a világon. A másikon, az örökkévalón.

— En is azt hiszem. Hát nem is avatkozom ő szent felsége tanácsába. Meg akartalak ölni ember, de nem öllek meg. Szégyen volna, ha én nem hinnék Istenben, mikor még te is hiszesz. Legyen az övé a bosszúállás; ez úgy is kicsiny volna, a mit én állanék ő helyette. Állj fel, nézz a szemem közé, nézz meg jól. Én vagyok a vén Csósz Péter. Eredj! nem kell az életed. Ha neked kell az enyém, hát otthon találsz mindenkor. Fel is akasztathatsz. Ne ez az ásó, ne ez a kőtel is. Csinálj vele a mit akarsz . . . . Az erdőben a kocsid, eredj haza . . . .

Az öreg ott hagyta a fiskust s hazatért fiával együtt. A fiskus ott állott az üres sír fölött az ásóra támaszkodva, s nézett utánuk.

Mikor már nem látta őket, akkor a kötelet bele akasztotta nyakába, kétszer körül kerítette, megkötötte csokorra, hogy a két vége a mellén fityegett le; azután marokra fogta az ásót s elkezdte vele a sirt betemetni. Mikor azt betemette, akkor kezdte behúzni az egész hosszú árkot az erdőszél hosszában. A felhányt földet egyengette, taposta, igazgatta, mint a sírokat szokás.

Ervél kellett onnan elhuzozolni.

Meg volt örülve.

Az úri ruha nemsokára felsozott róla; elhagyott, elvesztett mindent, csak a kezében maradt ásót és a nyaka körül tekert kötelet őrizte gondosan. Ha el akarták tőle venni, sirt, mint a gyermek. Ne vegyék el tőle, mert az ő kényere.

Azzal járt háza-háza, templomajutókba, temetőbe és az erdőszélre; — a hol árok volt, azt behuzta, a hol nem volt, ott sirt kezdett ásni, mindenütt, folyvást imádkozva:

«És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mennyben, azoképen itt e földön is. A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mennyben, azoképen itt a földön is . . . . .»

Megvénül, állát kiveri, benővi a szakállt, hogy csak két buja szeme villogott ki közüle.

Nyakában a kőtel, vállán az ásó, akján az imádság: «És most bocsásd meg a mi vétkeinket, mennyben . . . . .»

Megbocsátja-e? Neki?

A szegény Ilona azt felelné: Meg.

GYARMATHY ZSIGANÉ.

Művelt, lelkes nőknem soha nem volt szegény a magyar társadalom. Historiánk tanu mellette, mily nagy szerepet vitt a magyar nő mindig a nemzet életében. Nem azokról a történelmi nevű asszonyokról szólnok, kik a női gyöngédséggel férfiuri erélyt párosítva, vezérlő tényezők valának a nemzet jó és balsorsában, a kik koronákat viseltek, harcoss csapatoknak állottak az élén s piros vértől ázott mezőn és a zöld asztal mellett eles fegyverrel és böles szóval folytak be az ország dolgaiba: azokról beszélünk, kik a női temperamentumnak inkább megfelelő csendes, békés munka, a közművelődés, a haladás, az emberszeretet terén szereztek magoknak nem muló érdemeket és a kiknek együttes munkája az egész nemzetet átölelő nagy érdekeknek tett nagy szolgálatot. Ilyen asszonyokat értünk, a mikor azt mondjuk, hogy hazánkban soha nem voltak s ma sincsenek kevesebben, mint akár-mely más, sokkal előrehaladottabb nemzet társadalmaiban.

Ezek között az első sorába kell helyezniünk napjainkban azt a lelkes asszonyt, kinek neve e sorok fölött áll. Ez a név már több év óta a legismertebbek egyike a magyar közönség előtt. Ugy az irodalomban, mint a társadalmi tevékenység terén tisztellett és elismerést vívott ki magának, melyhez hasonlóval még férfi sem sok dicsekedhetik s mely annál becsesebb, mert szilárd, realis alapja van: a valódi érdem.

Gyarmathy Zsigané, Hőry Etelka 1845. május 28-án a Királyhágón tul rész Magyar-Gyerő-Monostor falujában született, hol édes atyja, Hőry Farkas a szép nagy havasali falu köztisztelében álló református papja volt, ki isten után a költészet muzsájának is áldozott. Hőry Farkas-

nak ismert neve van irodalmunkban, kivált a népies költészet terén. Népdalainak gyűjteménye pályakoszorút nyert s Lszó Miklós és gyűjteménytől lelkesítve teremté meg gyönyörű szobor-alakját, a «Népdalok hőseit». A korán elhunyt derék lelkész eleven eszű, tanulékony kis leányával korán megismertette hazánk nagy költőit s megkedvelteté vele az irodalmat. Később még komolyabb tanulmányokba is bevezeté, mint a csillagászatba, a latin nyelvbe, stb. Így nőtt föl a kis Etelka egy festői szépségben gazdag vidéken, bércek, virágok s a szép tudományok ápolása között. Egész környezete arra hangolá, hogy költő legyen s bár a később szépen fölszerűdült hajdon lelkében égett már a láng, mely írásra ösztönzé: ő lelküzdé e vágyat s ellentállt a kísértések, hogy írónő legyen. Ő is osztozott abban a nagyon is elterjedt hitben, hogy az írónő jó háziasszony nem lehet. Pedig neki ez volt a főambíciója s nem szívelte volna el lelke, hogy azt mondják róla: «Nincs olyan, mint az édes anyja.» Ezt vette ő mintaképnek, a kitünő, gondos, fáradhatatlan jó anyát s ha nagy titokban írogatott is valamit, sietett azt menten meg is semmisíteni.

Igy lett neje Gyarmathy Zsigmondnak, egy széles körben ismert, lelkes, kiváló férfinak, a ki megérté őt s a kinek oldalán biztosan látta valósulni lelke ideálját, hogy szerető nő, gondos anya s igazi magyar háziasszony legyen. Most már meg merete tenni, a mihez korábban nem volt bátorsága: *Katinka* álnév alatt felküldött egy kis dolgozatot a «Fővárosi Lapok»-ba s az ott hízog megjegyzések kíséretében meg is jelent s «Az erő gyöngösége» — ez volt czime — általánosan feltűnt magyaros zamatú nyelvvel, közvetlenül, meleg előadásával, melyek azóta nyilvánosságra jutott munkáit előnyösen jellemzik. Longfellowból vett e jelmondatához híven:

Oh te szobrász, festő, költő,
E mondatot szivedbe vedd:
Legjobb az, a mi közel van,
Abból alkotd művedet, —

GYARMATHY ZSIGÁNÉ. Fénykép után rajz. Biczó G.

nem kalandoz lelkével messze tájakon, legközelebbi környezetéből meríti tárgyait, azoknak lelkére tett eleven benyomásait veti papírra, életet fest: még pedig az eredeti, tösgyökeres magyar életet. «Az ifjú pap» című regénye hűséggel, költői bájjal festett kép, mely számot tesz irodalmunkban; «A regényes feleség» című regénye pedig a szigorubb kritika előtt is hízog méltánylásra talált s e tekintetben oly kényes izlésű tudományos folyóiratunk, a «Budapesti

Szemle» is nem csekély elismeréssel szölt e munka felől. Kiseb dolgozatai: «A hegyek közül», legújabbán pedig «Beszélyek és apróságok» cím alatt összegyűjtve jelentek meg s könnyed, eleven, természetesen irályukkal élvezetes olvasmányt nyújtanak.

Hogy az irodalommal is foglalkozó nő nem szükségesszerűen lesz úgynevezett Blaustrumpf: azt Gyarmathy Zsigáné példája a legszembetűnőbb módon bizonyítja. Balászné, Bognár Vilma egy kedves jellemrajzot írt róla, melyben a többi közt ezeket mondja: «Ismerem egy szinpadí művésznőt, a ki semmire sem volt oly büszke, mint arra, hogy szinpadon kívül soha sem ismerték rajta meg, hogy «művésznő». Gyarmathy Zsigáné is olyan. Társas megjelenésében semmi sem emlékeztet benne az «írónő» fogalmához kötni szokott sajtószertű különlegességekre. Az ő kellemes, nyugodt arca soha sem árulja el, hogy épen mikor veled beszél, gondolatban talán épen egy regényét fejezi be, vagy pedig megöli valamely novella-alakját, illetőleg szépen, tisztességesen hagyja meghalni. A ki szerencsés volt valaha e derék magyar asszony házában vendégként megfordulni és láthatta, mennyire elfoglalja magát a nagy számú cselédség mellett házi teendőkkkel, külső, belső gazdaság vitelével: az méltán gondolkodhatik a felől, hogy mikor is ír hát Gyarmathyné? Gyermekeit gondozza, oktatja, neveli, a mint őt nevelték, oktatták és gondozták, férjének gondolatát is ellesi, mindenre gondja van, mindenre ügyel, mindent lát és hall — ha nem tenne egyebet, már házi, anyai, hitvesi kötelességeinek e mintaszertű teljesítésével is betöltené egy igazi nő föladatát.

Am az ő erejét sem az irodalmi munkásság, sem a házi gondok nem merítik ki: ő ezeken felül még talál időt és módot hasznára válni legszűkebb hazájának, tágabb családjának, Kalotaszeg vidékének és népének is, melynek valódi jóltető nemtője. A Gyarmathy-pár egészen csendben, lárna nélkül annyit jót tesz e vidék népé-

KALOTASZEGI NÉPVEISELET.

Fénykép után rajzolta Biczó Géza.

vel, hogy nem egy hálakönyv csordult ki már olyan szemekből, melyekből addig, míg ők áldást hozólag meg nem jelentek, csak a szenvedés könyei gyöngyöztek alá.

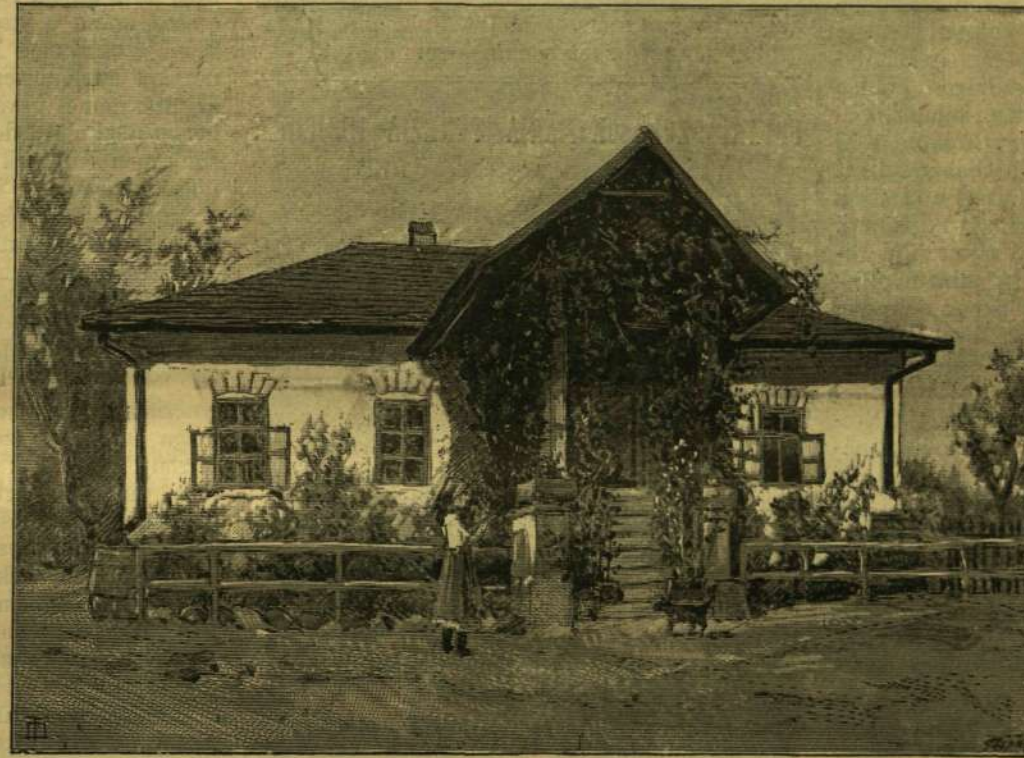
És a midőn ily üdvözsen működnek, nem egyedül csak az emberszeretet önmagában is boldogító sugallatának tesznek eleget: ezzel egyidejűleg valódi nemzeti missziót is teljesítenek ama szép vidéken.

Gyarmathyné rajongó szeretettel csügg szülő-

gyönyörűen himeznek, milyen vásznat szőnek női. Föltűnt neki pl. az u. n. «fodorvászon», melyhez hasonló sehol másutt nem található.

Megismerkedvén a népnek e vele született természetes ügyességével, egy oly értékes kincset ismert föl benne, melynek szerinte nem szabad a hegyek titkának maradnia. Föltárta a világ előtt, megismertette nem csupán a hazában, de annak határain túl is, így a többi közt Párisban, s ennek köszönhető, hogy Kalotaszeg népe két év

gyar termékei megnyerték a legmagasabb körök tetszését is, s már e lapokban is jelezve volt, hogy pl. József főherceg tátrafűredi nyaralója kalotaszegi varrottással van beállítva s főúraink és hölgyeink sietnek követni a fenséges példát. Klotild főherceggasszony kiválóan méltányolva Gyarmathyné ügyi irodalmi, mint a kalotaszegi házi ipar fejlesztése körül kifejtett tevékenységét, ennek tanúságát megküldte neki saját és a főherceg arczképét s sajátkezü aláírásával: «Gyar-

KALOTASZEGI UDVARHÁZ.

Bruck Lajos festménye.

KALOTASZEGI UDVARHÁZ. (HÓRY FARKAS HÁZA.)

Telepy Károly festménye.

földén, úgy, hogy ő azt a mondást: «extra Hungariam non est vita» — Kalotaszegre érti. Meglátszik ez irodalmi működésén is. mert még a természet szépségeit is e helyen tartja a legszebbeknek, itt keresi képei hátterét, s e vidék lakóinak élete, gondolkozása, viselete az a kör, melyből alakjait s költői inspirációit meríti. E szeretet és ragaszkodás e vidékhez és népéhez fejtette ki nála azt a csodálatos buzgalmat, hogy tegyen meg e vidék szorgalmas népeiért minden megtehető. Közvetlenül érintkezvén a néppel, látta, mily

alatt 10 ezer forintnál többet vett be szőttes és varottas házi iparából, mely előbb csak a házi szükséglet fedezésére szolgált. Kimutatta, hogy e nép sajátzerű kezemunkája nem csupán divatra, gyakorlati használatra is föltötte alkalmas s ezzel biztosította az iparág állandóságát és fejlődését. A kalotaszegi szőttes és varrottas Gyarmathyné által volt bemutatva az országos kiállításon s általa volt kiállítva közelebb is az iparszarnok «Erdélyi bazár»-jában tiz kalotaszegi magyar falu keze munkája. A házi iparnak ez őseredeti ma-

mathyné Hóry Etelkának, a jeles írónőnek és honleányának — József főhercegné.

Meg is érdemi az elismerést nem csupán a a főrangú körök, de az egész nemzet részéről; nagyon sok vidéknek van e hazában olyan rejtett kincse, a minek föltárása ama vidék lakosságának talán jóllétét alapítaná meg mindörökre: nem lenne ahhoz másra szükség, mint hogy mind e vidékeknek akadna egy olyan buzgó, lelkes nemtője, a minő Kalotaszegnek Gyarmathy Zsigáné.

KALOTASZEGRŐL.

Irta GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

Soha sem volt helyén valóbb megemlékezni a hegyek közé húzódtott kis vidékről: Kalotaszegről, mint most. Most, midőn a vidék leányainak munkadestt kezei közül kerül ki az a híressé vált varrottas, mely már főhercegi szalonokon át utat tört magának az ország határain túl egészen a jó izlés világvárosáig, Párisig. Kapát, sarlót forgató kezek munkája ott díszel meg már nyári kalapokon, színházi fejkötőkön, utcai és társasági öltözékeken s a párisi lapok azt írják e munkáról, hogy ismerték a világ nevezetesebb iparcsikkait, de magyar népies varrnat még eddig nem látták s a meleg érdeklődés rokonérző kifejezéseivel dicsérik a «pompás», «utólérhetetlen» magyar varrnat. És most ezen iparágban Bánffy-Hunyad, Kalotaszegnek e kis mezővárosa küldi a dívatot Párisnak. Küldi fejkötőkben, kalapokban, «varrottas ruhák»-ban és fehérműkbe való minden szélességű hímezésekben. * S habár a dívat változó, mint az áprilisi nap, de azért a ki ezt a munkát és a páratlan fodorvászmat megismeri, nem fog olyan könnyen tudani rajta, mint valami lenge dívatos óciomán. A mint népünk között századokon át tartotta magát e munka tiszta eredeti stíljében, úgy fog az tovább is terjedni, mert életerős szépsége, tartóssága táplálja, erősíti az életét. S ezeket a régi magyar mintákat közlik a német dívatlapok, mint ő-németek. Ezeket, melyeket én nyolczvan éves anyóknak tulipános ládiából kerítettem elő s melyekre az öreg asszonyok azt mondták: oda adom levárrás végett, de meg nem válok tőle, mert még a szegény nagyanyám anyjé volt. Ezeket a mintákat, melyek ott virítanak ódon kis templomaink karjain, szöszékeken, ott sötétlenek a korhadt kapufeleken, a temetők fejfáin, kidőlt sírkövein, azzal a sajátos jelleggel, mely rávall a falu festőire, vésőire. Keleti minták ezek egytől egyig, átültetve, gyökeret verve a magyar földben s erős ágai már egészen a szép fántázia sajátos virágait hajtják. Ezért lesz ennek az eredeti szép munkának tartóssabb élete, mint a dívat termékeinek, s azért remelem, hogy ez a vidék úgy fel fog virágozni e munka által, a mily dús hajtásban virítanak fodorvászmatul tulipánok, szegfűk és majoránák.

A «Moniteur de la Mode» párisi lap azt mondja: «Madam Adam, a ki úgy szereti Magyarországot mint második hazáját, nem tehetne, hogy előkelő barátainak be ne mutassa a gyönyörű magyar népmunkát,» stb. és itt előszámlítja a párisi lap, hogy mikre alkalmazható a varrottas. Én is bemutattam fővárosunkban a mi népünk munkáját. A városligeti erdélyi bazárban egész tömegében volt tiz falu magyar népének a munkája: és a tiz falu Kalotaszeg magyarfalva; itt szövik a sehol nem készíthető fodorvászmat, itt varrják a gyönyörű varrottas, melyet ruhákra, kalapokra, szobadíszre, is ágynevezet meg egyaránt alkalmaznak, és a ki érdekelte e szép munka által, érdeklődik a táj iránt is honnan ez a munka eredt, tekintse meg a kalotaszegi képeket, a melyeket itt bemutatunk.

Bánffy-Hunyadtól a Bikal-Almás völgyét átmetező országúton fölfelé haladva a «tekintő»-re érünk, ez a hely arról nevezetes, hogy midőn egyik erdélyi fejedelem Almás felől jött s a tetőről meglátta Hunyadot, így szólt a mellette ülő Bánffyhoz: «Ecce Bánffy, Hunyad.» «Ago gratias», felelte Bánffy, s így lett Hunyadból Bánffy-Hunyad. A «tekintő»-ről Bikal felé haladva szeledebb táj bájos völgykeretén viz az út: dúsan termő gyümölcsösök, lankás szőlőhegyek, festői bércehajlások között jól elbúva rejtőzik egy kis magyar falu, Bikal. A sűrű lombok közül csak imitt-amott kandikál ki egy füstös fedéles, egy darabka fehér fal; de a képünkön látható udvarház magasan, vidáman emelkedik ki virágos verandájával, repkénynyel koszorúzott homlokzatával. Oly bájos kép ez, hogy nem csoda, ha Bruck Lajos jeles képvisőnk egy szép olajfestményen megörökítette. E ház a Báthory-nővérek tulajdona s régi falai között megmaradt amaz ősi vendéglátó szíveség, melyben oly kifoghatatlan volt a már örök álmát alvó öreg úrnő, e valódi típusa a régi magyar matróknak.

Bánffy-Hunyadtól délnyugot felé, hol a havas-oromu vén Vlegyassa trónol s koronájának csü-

csát vagy fénylő zománc veszi körül, vagy sötét opálszíni köd borítja, ott a sziklás hegyeségek, szakadozott bércek vadregényes táján terül el Magyar-Gyerő-Monostor, az én kedves szülőfalum. Egy nagy kert hegyre futó emelkedett oldalán százados fák lombjai közül magaslik elő egy ódon udvarház: az *édesapám háza*. Hanem már erről a házról, hol egy nagyon boldog gyermekkor tündér-álma ringatott, hol az én édes atyám áldott jószág boldoggá tette vidám háznépét, s kedélyének költői melege szétáradt az «ő népére» is, megtartva magyarnak azokat, a kik már-már hajlandók voltak csak olábul beszélni; erről a kedves öregházról én nem tudok írni. De azt tudom, hogy midőn Telepy Károly az ódon házat olajfestménybe nekem megküldte, akkora örömet szerzett, melynél nagyobb, igazabbat kép még soha senkinek sem okozott.

UDVARI SZOKÁSOK MÁRIA TERÉZIA IDEJÉBEN.

(Gr. Székely László egykori naplójából.)

2. Az udvar nyilvános ebédelése.

1743 december 25. voltam fen elsőben udvarnál, midőn ő Felsége a császári residentiaja felől publice (nyilvánosan) ett volna künn. E pedig így folyt. Felmenvén én az udvarhoz, semmit sem tudtam az állapotokhoz, de invált (utba igazított) gróf Kemény László bátyám, és megértvén, hogy kezet akarnék csokolni, nevet beadta előttem gróf Kefenhüller (így!) akkori substitutus főcamerarius és hoffmarschal ő excellenciájának, ki is bejelentette ő Felségének. Mi az camerariusok házában (termén) kívül levő palotán (ebédelőben) két felől levén sorban, az én helyem esett éppen az ajtó mellé jobb felől legelő, honnét én a camerariusok belső házába mindenfelé láthattam, hová nyílt az ő felsége anticamarariusának (előszobájának) is ajtaja. Egyszer toppant az szolgálatban levő camerarius, hogy jó a király (sőt ezt a toppantást a hagsirosok (alabárdos ajtonállók és teremőrök) csak egy camerariusnak is megteszik, hogy minden ember helyt adjon neki); mi két felé állunk lineában; mihelyt ő Felsége anticamarariusából kilépett a camerariusok házába, egyenesen szembe akadtam s láttam is, hogy ő Felségének gróf Kefenhüller (így!) intette (a ki vezette ő Felségét), hogy én légyek az, a ki kezet akarnék csokolni; de én úgy meghévíltem királyom meglátásával ekkor elsőben, mintha a padimentumot talpam alatt befűtöttem volna; a fejem teteire ment fel onnét az hevülés. A mint pedig ő Felségét vezették, felélem esvén a vezető személy, látván, hogy attól a kezesokóláshoz nem férhetek, úgy okoskodtam magamban, hogy netalán ekkor nem fogja kezeit csokolásra kinyújtani; jól is okoskodtam, mert azután tudtam meg, hogy mikor úgy két lélek között menve van kezesokolás, akkor nem vezeti senki is ő Felségét, hanem magára mégyen egyedül, kesztyűit kezeiről levonja, két felé tartja s úgy mégyen, hogy a két felől feltérden álló lineabeli személyek mindnyájan kezet csokolhassanak.

Ekképen nem lehetvén ekkor a kezesokóláshoz férnem, spanyol térdhajtással tiszteltem ő Felségét. De a többi mind az én lineában, mind túl felől feltérden estenek, holott feltérden csak akkor kell esni, a mikor kezet csokol az ember. Senkinek is ekkor ő felsége kezeit a csokolásra ki nem nyújtá.

Ez megegyvén így, gróf Kemény László úr hozám jött kérdezvén, ha csokoltam-e kezet; kinek is előbeszélvén a dolognak folyását, approbálta cselekedetemet, és azzal az gróf felvitt mentem magával József herceghez, a ki is akkor harmadik esztendőben járt, véle levén az herceg után született Christina nevű angyali szép kis húga, a ki második esztendőben járt, és mindkettejének kezeit megesokólam.

Onnét ugyanekkor mentem felséges özvegy Cároly császárnéhoz, ki is épen akkor ebédelt csak a kisebb és már mátkás ertz-herceg kisasszony leányával, háta megett udvarolván a völgyénre menendő Carolus Lotharingus.

Deczemb. 26. Voltam az udvarnál; ekkor kezet is csokoltam, mely is ez szerint ment végben. Felmenvén én az udvarhoz, a mikor is ő Felsége a szent István templomából szép pompával jött volna udvarába, a mikor is a szent István tornyában lévő nagy harangot mind vonták, míg ő Felsége házaiban felment; szintén úgy vonják ezt az nagy harangot, mikor udvarból kiindul ő

Felsége mindaddig, míg bémégyen a szent István templomába....

Ez megegyvén, az alatt az ebéd ideje is eljövén, mentem azon háza, az holott ő Felsége az édes anyjával, Felséges Cárolyné özvegy császárnéval, az akkori nagy Ferencz herceggel, az testvér ertz-herceg kisasszony öccsével és Carolus Lotharingus ő hercegségével együtt ebédeltének.

Ekkor Kefenhüller aulae mareschallus (udvarmester) és substitutus főcamerarius úr ő excellenciája maga megmondá nekem e szerint: «gróf uram, itt álljon, innét el ne mozduljon, akárki mit mondjon, mert most bizonyosan ő Felségeknek kezeit megesokolhatja.» A helyet is megmutatá, hová álljak. És így én utánam az testvér öccsem, utána a szegény (boldogult) Rétsai Sámuel, azután még kettő, vagy három, kiknek neveket elfelejtettem, megállának ott. Azonban egy ifjú német gavallér oda jó, kért, hogy adjak helyet neki elől; de megkövetém, hogy én bizony nem senkinek is, mert ezt a főcamerarius mutatta nekem; ő is elméne onnét véle.

Azonban ő Felségek asztalhoz indulni kezdetének, a mi állásunk pedig ekkor jól esett, mert ő Felségeknek épen jobb kezek felől estünk, és vezetve is lehetett kezet csokolnia; balfelől pedig senki nem állott, mert a felől volt menten az asztal. Előlt jött Felséges Cároly császárné, kit is vezetett feljebb megírt gróf Kefenhüller ő excellenciája; utána jött Felséges királyné csak maga egyedül vezetés nélkül; ő Felsége után (bizony igazat írok és úgy írom, a mint volt, én nem tudom, miért is esett, de csak megegyvén) jött menten az Felséges császárné főhöpmesterneje, Fikszné asszonyom ő excellenciája, a ki mind ő Felségének, mind testvér öccsének ő hercegségének, a mint értesemre esett, dajkájok volt; ő excellenciája után jött az Felséges királyné ertz-herceg kisasszony öccse. Ekkor pedig ily dolog történtek. Az szoktak ugyan mondani közbeszedben, «messzül jötnék szabad hazudni,» de higged, ne higged, kegyes olvasó, a dolog bizony úgy volt.

Midőn elől az öreg császárné jött volna, annak megesokoló a kezeit; utána Felséges királynénak feltérden állva; én pedig már az előtt való nap az özvegy császárnénál létemben látván Fikszné asszony ő excellenciáját ebéd felett ő Felségének udvarolni, és gr. Kemény László úr is declarálván nekem, ki légyen az, erre nézve ismértem, és mikor ő excellenciája jött volna Felséges asszonyunk után, akkor felállottam, és Spanyol tétredt hajtottam s kezeit sem csokoltam meg a királyok rendiben; ezt jól cselekedtem-e, nem-e, itéljen más rólam, de én ezt nyertem véle, hogy az ő Felsége herceg kisasszony öccsét látván, hogy Fikszné asszonyom ő excellenciája után jó s ő hercegségét az előtt való nap látván, ismértem, ki légyen, és ő hercegsége előtt újra feltérden estem; ekkor láttam mosolyodni s kezeit is messzünem kezdé nekem mutatni s nyújtani s úgy csokolám meg; a többi pedig utánam megesokoló Fikszné asszonyom ő excellenciája kezeit is az királyok sorában.

Minek előtte pedig asztalhoz leültenek volna ő Felségek, a Felséges özvegy császárnénak Felséges királyné maga vizet tölte a kezére és kendőt is ada oda. Felséges királynénak pedig ezen szolgálatot tette Carolus Lotharingus ő hercegsége; a többinek pedig udvari dámák tették ezen szolgálatot.

Az asztal pedig négy szegeletté, de hosszúkök levén, a fal felől részen egymás mellett jobb felől ült az ertz-herceg kisasszony öccse ő felségének, utána az özvegy császárné, utána a Felséges királyné, jobb felől az asztal végén Carolus Lotharingus herceg, balfelől az asztal végén Francisus Lotharingus ő Felsége. Ekkor láttam a szegény Cároly császár báró Klain nevű udvari tréfas emberét, a ki igazán nevezetett klainnak, mert kisdéd ember volt. Az özvegy császárné és a Felséges királyné között az asztalra könyöklött s úgy discurált ő Felségekkel.

Az étket férfiak hozták fel nem messze az asztalig; ott állottanak sorjában az udvari dámák; azok elvették a férfaktól az étket. Legelő az asztal mellett menten állott egy arany kölesos dáma (ilyen dáma ekkor három volt); ez elvette az udvari többi dámáktól az étket, bérakta az asztalra; ez bontott s ez gazdálkodott ő Felségeknek. Az italt (id est a vizet, mert sem Francisus ő felsége, sem Felséges Mária Theresia bort nem ittanak) egy dáma vitte credentián karafinában és ő Felségek eleibe menvén ki kellett tölteni a

karafinából egy kevés vizet a credentiára s nagy mély spanyol térdhajtás alatt onnét meg kellett innya; a pohárt más dáma vitte mindenkor credentiára s térdhajtás alatt adta bé s vette ki mindenik mindenkor.

Minekutána elvégezték volna ő Felségek az ebédelést, mindent elvettek az asztalról, csak egy abrosz maradt ott és aztán a gazdálkodó höfdáma mindenik királyi Felségnek rendre tiszta keszkenőt tett eleibe, arra az hol arany, hol ezüst medenczét s vizet töltvén ő Felségek kezeire, kendőt is nyújtott oda. Annak utána ő felségek felkelvén az asztaltól, míg imádkoztanak, addig az gazdálkodó dáma az abroszt elvonta az asztalról és nagy spanyol térdhajtás alatt megcsokolta az abroszt.

Szép volt ezt nézni. Mikor az imádkozást asztal után elvégezték volna ő Felségek, férfi, minden mely mély spanyol térdhajtással tisztelik a királyt úgy, hogy mintha kiütnék az ember alól a lábukat, minden ember alacsonyodik, csak a királyi méltóságok állanak fenn.

Asztal után pedig a dámák szoktanak vala kezeket csokolni ő Felségeknek. Notandum: ekkor Francisus ő Felsége még csak toscanai nagyherceg levén, mikor csak ketten ettenek is Felséges asszonyunkkal, mindenkor balkéz felől ült, ebéd előtt s után való imádság alatt pedig mindenkor egy jó lépéssel hátrább állott a Felséges királynénál.

Nincs az a sokadalom, a melyben nagyobb tojongást láttam volna, mint mikor ő Felségek ettenek, úgy, hogy sokszor, mikor az ebédőházba bé akartam menni, a sok ember miatt tovább nem mehettem, hanem az ajtónál meg kellett állanom, néztem más hátába, míg a sor reám érkezett, hogy eléférkezhessen s láthassam királyomat, miként eszik. De ez úgy folyván, mint a víz, hogy egyik jött, másik ment, csak juthatott terem nekem is az eléférkezésre. Itt pedig akkor nincs elsőség; ki a mint s mikor mehetett, úgy állott. Amaz nagy térítő Erdődi nevű egrü püspök sokszor állott hátam megett; offeráltam, hogy álljon előbb nálammál, de nem cselekedte, sőt ezt mondom: «Fiam, itt ilyenkor nincs elsőség, minden gavallér csak egyforma; én által látok rajtad is.» Igaz is, mert nagy magos ember volt...

Csudálatos dolognak tetszett ez nekem, hogy az király ebédése alatt mely nagy zűgással való beszéd volt, úgy, hogy ő Felségeknek sokszor előtetett szózatokkal kellett csak egymással is, annyival inkább másokkal beszélni. Sokszor magok ő Felségek kiizentek, hogy esendesejének. Ekkor csilapodtanak ugyan, de igen kevés ideig tartott az; ismét zűgött az sokféle nyelven való beszéd, mint az kovácszázi sokadalom, vagy confusio linguarum (nyelvek zűrvávara).... Minekutána pedig a gyümölcsöt elszedték az asztalról, ő Felségek elejében egy-egy tiszta asztal-keszkenőt terített az kölesos dáma, elsőben megesokolván az asztalkeszkenőket, s reverentiát tévén (némelykor ezen szolgálatot a főhöpmesterneje, Fikszné asszonyom ő excellenciája is tette Felséges asszonyunknak) és elejében téznek ő Felségeknek egy-egy aranyos medenczét, azaz az kölesos dáma vizet töltött ő Felségek kezeire rendre, megmosdottnak, kezeiket megtörölték és úgy költének fel ő Felségek asztaltól.

Ebéd alatt a nézők serege és az asztal között dámák állottanak részint szolgálatra, részint nézőkül. Az udvari mareschallus Felséges asszonyunk háta megett állott és ott állott, míg ő Felsége egyszer ivott, és annak utána megkérdezte Felséges asszonyunktól s az nagyhercegtől, hogyha parancsolnak-e valamit s annak utána elment onnét. A főhöpmesterneje, Fikszné asszonyom ő excellenciája pedig, mikor egészséges volt, Felséges asszonyunk háta megett állott mindvégig, míg ő Felsége ebédelt.

KÖZLI KIRÁLY PÁL.

A HÓDÍTÓ ROBUR.
VERNE GYULA REGÉNYE.

FORDÍTOTTA HUSZÁR IMRE

XVII. FEJEZET.

A melyben az olvasó két hónappal hátra megy és kilenc hónappal előre ugrik.

Néhány héttel előbb, június 13-án, a Weldon Institutum általunk ismertetett viharos üléset

KÜZDELEM NYOMAI VOLTAK ÉSZREVEHETŐK.

A HÓDÍTÓ ROBUR.

követő napon, a philadelphiai szerezés és fehérbőrű lakosság összes rétegeiben oly izgatottság uralkodott, a melyet sokkal könnyebb volt konstánli mint leírni.

Már kora hajnalban egyesegyedül a tegnapi váratlan és botrányos incidensről folyt a beszélgetés. Egy talakodó ember, a ki magát mérnöknek mondta, egy mérnök, a ki a valószínűtlen Robur — a «Hódító Robur» — nevet viselte, egy ismeretlen származású, ismeretlen nemzetiségű egyén hivatalnoki és váratlanul megjelent az ülésteremben, sértegette a ballonistákat, meggyalázta a léggömbök párhivét, magasztalta a légnél súlyosabb készülékek csodáit, borzasztó zsvaj közepette öriási izgalmat idézett elő, fenyegetéseket provokált, a melyeket aztán visszafordított ellenfelei ellen. Végre, miután revolverdörgés közepette elhagyta a szöszéket, eltűnt és a legszorgosabb kutatás daczára se lehetett többé megtalálni a nyomát.

Mindéz bizonyára elég volt ahhoz, hogy mozgásba hozzon minden nyelvet, izgalomba minden képzelmét. Ezt a hatást elő is idézte Philadelphiaiban, valamint az amerikai Unió többi harminczhat államában, sőt az igazat megvallva az egész ó és új világban is nemkülönben.

De mennyire fokozódott ez az izgalom, mikor június 13-án este köztudomásra jutott, hogy sem a Weldon-Institute elnöke, sem a titkár nem tért haza a lakására!

Pedig mind a kettő rendes életű, tisztességes és szolid ember volt. A mult este úgy távoztak az ülésteremből, mint békés polgárok szoktak, a kik nyugalmasan haza akarnak menni és mint agglégények, a kiket nem vár otthon durczás és zsémbes arcz. Nem utaztak-e el talán véletlenül? Nem, vagy legalább is semmit se mondtak, a mi ilyesmire engedett volna következtetni. Sőt megállapodás történt az iránt, hogy másnap elfoglalják helyeiket, az egyik mint a klub elnöke, a másik mint a klub titkára, egy újabb ülés levén tartandó, a melyben a megelőző ülés eseményei fognak tárgyalás alá kerülni.

E nemcsak a pensylvániai állam a két kiváló egyénisége tűnt el hir nélkül, de még Frycollin inasnak se volt sehire, se hamva. Toussaint Louverture, Souloque és Dessaline óta soha se beszéltek szerezésről emnyit. Kiváló helyet kezdett elfoglalni nemcsak pályatársai közt, a philadelphiai cselédkörökben, hanem mindazon eredeti alakok közt is, a melyeket bármilyen különességképes híresekké tenni a szép Amerikában.

Másnap se volt semmi bir. A két kolléga ép oly kevésé került elő, mint Frycollin. Komoly

nyugtalanág. Fokozott izgalom. Nagy tolongás a posta- és távirad-hivatal körül. Folytonos kérdésködések netalán érkezett hírek után. Semmi.

Pedig akárhányan látták őket el-menni a Weldon-Instituteból hangos beszélgetés közben, aztán Frycollin kíséretében a Walnut-utczán végig a Fairmont-Park felé haladni. Sőt Cip Jem, a vegetarianus, kezet is szorított az elnökkel és így szólt hozzá:

A viszontlátásig, holnap!

És Forbes J. Vilmos, a ki rongyokból gyártott czukrot, szintén két szívélyes kézzorításban részeseült Evans Philől és a titkár e szótak mondta neki:

— A viszontlátásig... a viszontlátásig!

Forbes Doll és Mat kisasszonyok, a kiket a tiszta barátság oly szoros kötelekei fűztek Prudent bácsihoz, nem bírtak magukhoz térni meglepetésükből ezen eltűnés felett és hogy a távollévről hirt kaphassanak, még többet fecsegték, mint egyébkor.

Végre elmúlt három, négy, öt nap, majd egy hét, két hét... Senki és semmiféle jel se vezetett a három eltűnt ember nyomára.

Szorgos kutatásokat indítottak meg az egész városrészen... Semmi! A kikötőhöz vezető utcákban... Semmi! — Magában a Fairmont-Parkban a nagy facsoportok közt, a legsűrűbb cserjésekben... Semmi! Semmi!

Mindazonáltal konstánlták, hogy a nagy tisztáson a fű le volt taposva, még pedig oly módon, a mely gyanusnak látszott, mert megmagyarázhatlan volt. A körül levő erdőszélen pedig küzdelem nyomai voltak észrevehetők. Vajjon egy csapat gonosztevő támadta-e meg a két kiváló egyéniséget késő éjjeli órában, a néptelen park közepette?

Ez lehetségesnek látszott. A rendőrség ehhez képest formaszzerű vizsgálatot indított meg, törvényszerű lassúsággal. Felkutatták a Schuykill folyót, megkörtözték a fenéket, lekaszálták a fűvet mind a két partján. Habár nem értek is célzt, a mütétel még se volt haszontalan, mert a Schuykill partjai nagy szükségét érezték. Hogy ezt a munkát az alkalommal mások költségén végezték, csak a philadelphiai hatóságok gyakorlati érzékét tanúsítja.

Majd a hírlapi nyilvánosságához folyamodtak. Hirdetéseket, reklamációkat, hogy ne mondjunk reklámokat igttattak be a Szövetséges Államok valamennyi demokratikus és republikánus lapjába, pártszínezet különbsége nélkül. A Daily Negro, a fekete emberfaj speciális hírlapja Frycollin arczképét közölte legújabb fényképe után. Jutalmat ígérték annak, a ki hirt ad a három távollévről, vagy legalább csak nyomra vezetethető útbaigazítást ad felőlük.

«Öt ezer dollár! Öt ezer dollár!... Mindazon polgárok, a kik netalán stb...»

Semmi se használt. Az öt ezer dollár a Weldon-Institute pénztárában maradt.

Szükségtelen mondanunk, hogy a klub nagy zavarba jutott elnöke és titkára eltűnése következtében. Mindenekelőtt a közgyűlés sürgős határozatot hozott, a melyben elrendelte a Go a head már nagyon előrehaladt építési munkáinak felbeszakítását. Hogyan is lehetett volna befajzani a munkát a mű kezdeményezőknek távollétében, a kik pénzüket és idejüket áldozták e vállalatra. Az idlomosság azt követelte, hogy várjanak.

Epen ez időtáiban került ismét szóba az a sajtószertű tünemény, a mely néhány hét előtt annyira felizgatta a kedélyeket.

A rejtélyes tárgyat ismételve megpillantották a légkör magasabb rétegeiben. Persze senkinek se jutott eszébe, összekötötést keresni a tünemény e váratlan feltűnése és a Weldon-Institute két tagjának nem kevésbé megmagyarázhatlan eltűnése közt. Valóban rendkívül túlesapongó kepelem kellett volna ahhoz, hogy e két tényt egymással összefüggésbe hozza.

ban következnek galicziai körútja, s ennek végzetével az erdélyi hadgyakorlatokban részvétele, meghívta magához Jókai Mór Laxenburgba, hol *Welen* szerkesztő kollégájával együtt a főherceg vendégei voltak, hogy előterjesztést tessen magának az «Oszták magyar monarchia írásban és képen» magyar részének további sorrendjéről. Ugyanez alkalmat felhasználta Jókai arra, hogy a fenséges trónörökös előtt kifejezze a «Segítség» album és sorsjáték bizottságának azon óhaját, miszerint a tüzkárosult három város javára kiadandó albumhoz használatul és reprodukció végett átengedett remek kivitelű rajzát adományozza oda a «tüz- és vízkárosultak» javára rendezendő sorsjáték első nyereségtárgyául. Ő fensége készséggel hajlott e kívánatra, és e szerint a több magas s fényes nevű művészek és művésznők részéről is hasonló áldozatkészséget remélve, a tervezett sorsjátékban oly érdekes és nagybecsű nyereségsorozatot fogja összeállíthatni a rendező bizottság, hogy a közönség tömeges részvéte az emberbaráti és hazafini nagy czél elérésére csaknem biztosítottan nevezhető.

Már megérkeztek az album számára *Klotild főhercegnő* (ki magát magyar szokás szerint «József főhercegnő»-nek írja alá) és *Mária Dorothea s Margit főhercegnőknek* tollrajzai is Fiuméből: egy pálmacsoport, családi jelenet; az «első zergő» vadászati kép, és egy «tengeri bárka.» *Kobury Lujza* hercegnő a pohorellai kastélyt ábrázoló tollrajzot küldött.

Megérkezett Szentpéteryárról *Zichy Mihály* rajza is, mely az albumnak nagybecsű ékessége. Allegorikus csoportosításban, az előtérben egymásra boruló három női alakkal, kik a pusztulás közepette sírnak. Mögöttük füstölő romok, s a füstfelhők közt lebeg a jótékonyág, a részvét angyala kiterjesztett szárnyakkal. E gyönyörű alakokban minden egyesül, a mit a rajzolás e pártatlan mesterénél csodálni szoktunk.

Ujabb dolgozatokat küldtek: b. Orczy Béla miniszter, Vaszary Kolos pannonhalmi főpápa, Tóth Lőrincz, György Endre, Keleti Gusztáv stb. Rajzok még Feszty Árpádtól és Mannheim Gusztávól érkeztek. Összesen 200 rajz fölött rendelkezik a szerkesztőbizottság, de hely szűke miatt csak 70-et jelöltek ki közlésre, köztük 12 album-lapot. A rajzok elcíheli már munkába vannak s a mint készren lesznek, megkezdik az emléke-album sajtó alá rendezését és nyomását. A «Segítség» írodja az egyetem-téren 6. szám II. emelet 40. ajtó alatt van, hol naponta déli 12 és 1 óra közt értekezhetni a vállalatot érdeklő ügyekben. A művészi rész szerkesztője Roskovics Ignác hétfőn, csütörtökön és szombaton délután 6—7-ig található a szerkesztőségi írodában.

A «Segítség» emléke-album, mint most már végleg meg van állapítva, *négyféle kiadásban*, u. m. *egy frtos, három frtos, tíz frtos és száz frtos* kiadásban fog megjelenini, az ár magasságához arányosított díszben. Minderről részletes tájékoztatást a közelebb kiadandó előzetési felhívás fog nyújtani.

Az *árvizkárosultak* javára *Vilmos főherceg ezer forintot* adott. Ugyane célra Olaszországból ezer frank aranyban érkezett névtelen levélben Irányi Dánielhez. A levélben csak annyi van, hogy Irányinak egy öreg asszony ismerőse kéri, juttassa el az összeget az árvizkárosultak javára. Irányi nem is sejtí, kitől jöhet az adomány. A levél Veronában volt föladva. Irányi a belügyminiszternek adta át az összeget.

Deák szobra teljesen elkészült. A bizottság e hó 14-ikén vette át a Schlick ércöntő gyártól a szobor utolsó két alakját a «Honszeretet»-et és «Kiegyezés»-t és ezekkel végleg átvette a szobor összes alakjait. A bizottság a szobrokat egyhangulag minden részökben sikerülteknek találta. Az átvétel után Tisza Lajos gróf szerenését kívánt a gyár képviselőinek e nagy mű sikerültéért és örömet fejezte ki a fölött, hogy e díszes szobor öntéséi hazai gyár végezte. A szobrokat legközelebb átvizszik a Ferencz József-terre és talapzatára helyezik.

A művészi aranyérmek. A nagy művészi aranyérmek, melyeket *Trefort kuluszminiszter* az orsz. képzőművészeti társulat tavalyi jubiláris kiállítására alkalmából alapított, most készítette el a körmősi m. kir. pénzverő intézet. A két érem művészi mértékét Décsben lakó *Scharff Antal* művésznök hazánkban csinálta. Ez éremek mindegyikének belértéke 500

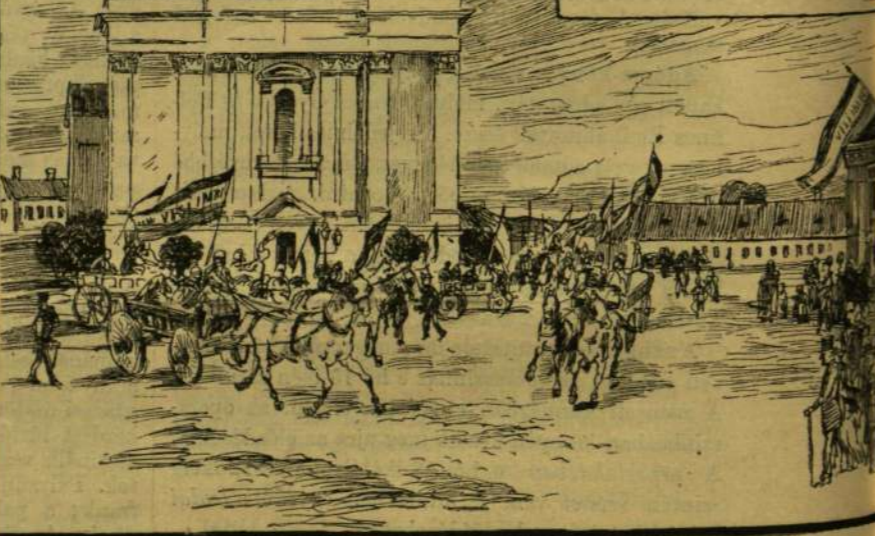
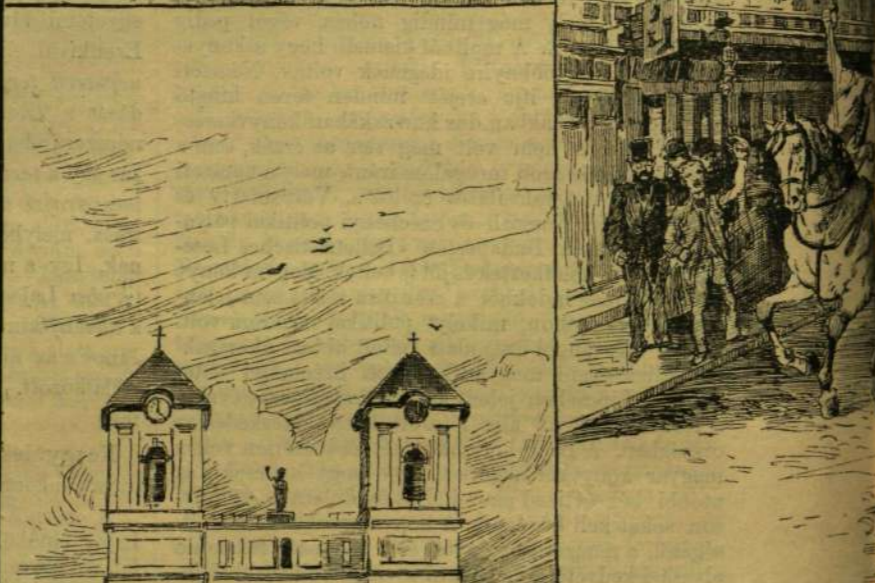
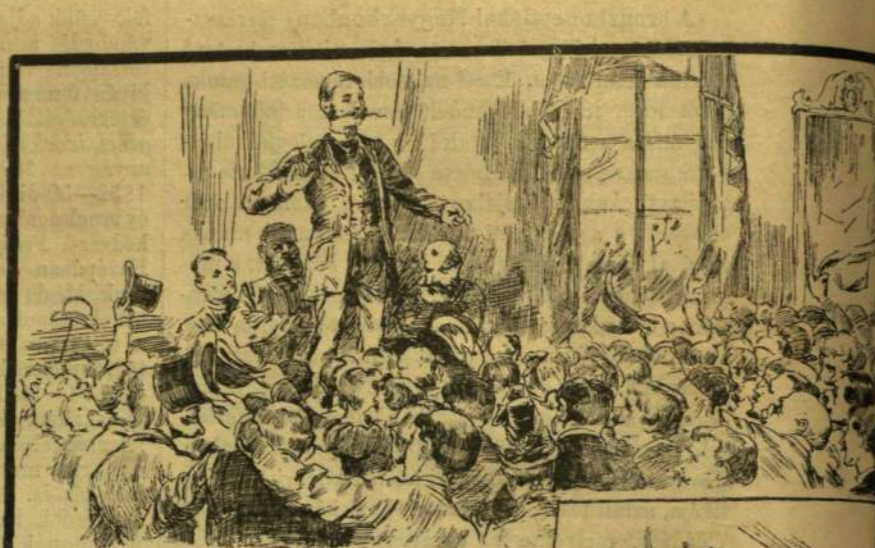
frt. A két éremet tudvalevőleg a kiállításán *Böcklin Arnold* német és *Eisenhut* magyar festőművészek nyerték el, kiknek most a kitüntető jutalmat *Trefort* miniszter fogja megküldeni. Az érmek mintájára egy bronz-példányt is készítettek a nemzeti muzeum számára.

Szomorú eset zavarta meg e hó 16-ikán a népszínház előadását. A nyári szünidő utolsó előtti előadásra készülték, melyre *Abonyi «A betyár kendője»* népszínműve volt kifizve a karzemélyzet javára, miután eseményzet a szünidőre nem kap fizetést. A közönség nagy számmal jelent meg a színházban. A rendező kezdet ideje már elmúlt, mikor *Lukácsy* rendező lépett a közönség elé, s jelentette, hogy *Tamássy* hirtelen nagyon rosszul lett és szerepét az utolsó pillanatban *Szathmáry Árpád* vállalta el. A közönség a legrosszabbat sejtette, s nemokára meg is tudta, hogy a népszínműnek tősgyökere alakját a jeles népszínmű-írók, *Tamássy Józsefet* szélhűdés érte és állapota veszélyes. Öltözésében találták, eszméletlenül mikor már hiába várták, hogy a színpadra jöjjen. Azonnal orvosokat hívtak, kik érvágyással és egyéb intézkedésekkel magához térítették, de ismét szédülés fogta el, újra elvesztette eszméletét. Átvitték a szomszédos Rókus-kórházba, hol a legnagyobb gondnal vették ápolás alá a művészt, kinek családja *Ujpesten* lakik. Az új folyamán a beteg megkönnyebédett, s *Ujpestről* megérkezett nejét az orvosok meg tudták vigasztalni, hogy a baj nem fenyegeti a művész életét. Beszélő képessége is visszajött. A közönségnél mély részvétet keltett mindenfelé az eset. Az előadást, melyben *Blaha Lujza* is közreműködött, szórakozottan nézték végig. A nap folyamán a művész állapotában könnyebbülés állt be.

Egy régi római villa Ó-Budán. Az ó-budai ásátások vezetője, *Torma Károly* egyetemintanár a nemrég megkezdett új ásátások folyamán a napokban oly érdekes lelete bukkan, mely eddigi fíradásait bőven jutalmazza. Ez a régi Aquincumnak maradványa: egy római villa, mely a mostani szentendrei uttól nyugatra fektűt. A maradványok elég jó karban vannak. A villa-stucco festésű, mely díszítési modor Rómában a K. u. első század közepe táján volt divatos, a gyarmatokban pedig a század vége felé terjedt el, tehát az érdekes műemlék több mint 1700 éves. A villa feltárása fokozott munkakerővel történik.

Technikusok tanulmányutja. A József-műegyetem vízépítési szakosztályának III. és IV. éves hallgatói *Klimm Mihály* tanár vezetése mellett e hó 17-én nagy kirándulásra, vagyis tanulmányutra indultak az *Al-Dunára*. Megtekintik az *Al-Duna* egész vonalát, a Kazán-szorost, a Vaskaput behatáran tanulmányozzák, aztán elmennek *Ujvidékre* és *Szegedre* az ottani vízművek tanulmányozása végett s 26-ikán térnek vissza a fővárosba. A közoktatásügyi miniszter a szegénysora hallgatókat utazási segélyben részesíti.

Villamos világítás a dobsinai jégbarlangban. A dobsinai jégbarlang néhány nap mulva tündéri szépségű lesz a villamos világítás mellett, melyet *Zsembery Tivadar* rozsnói bányabiztos és *Ruffini Jenő* rendeznek be. Egyelőre négy ívlámpát állítottak föl, melyek a «kis terem»-ben, a «nagy terem»-ben, a «bal folyosó»-ban és a «pokol»-ban vannak elhelyezve. E hónap végére a barlang még az *Edison-lámpákkal* is el lesz látva. A teljes berendezés körülbelül 15,000 frtból került. Terveben van az egyes szobák részleteknek hatásos kivilágítása is színes fény-

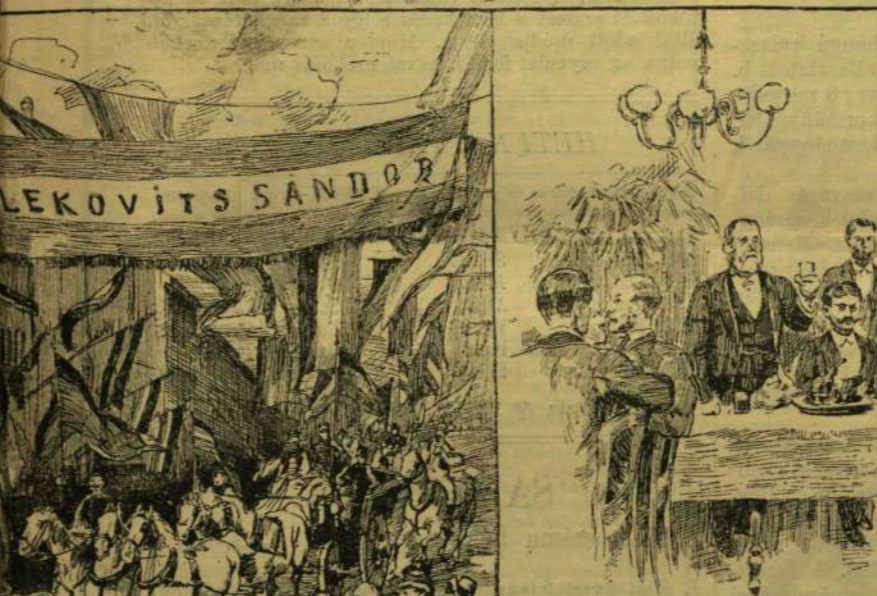

A 16-16-kortos. Budai svabok a II. kerületből. Milimáris szekerek indulása a szavazás színhelyére a józsefvárosi templomtól.

A BUDAPESTI KÉPVISELŐ-VÁLASZTÁS MOZGALMAKBÓL. — KIMNACH LÁSZLÓ RAJZA.

nyel. A jégbarlang villamos világítás mellett naponként 10 és fél órától d. e. egészen d. u. 2 óráig lesz megtekinthető s a belépő díj személyenként 2 forintban állapították meg.

A magyar lovak a külföldi futtatásokon sok győzelmet aratnak, s a külföld ezek révén többet is emleget bennünk, mint akármi egyébről, kivéve természetesen a cigányokat. Berlinben e hó 9-ikén a berlini Derby díjért (Union-díj, 10,000 márká.) egy ló kivételével csupa magyar lovak versenyeztek. Részt vett a futásban *Péchy Andor «Petruša»*, *Blaškovic Ernő «Hüségje»* és «Balzsamja» és *Fesztics Tasziló gróf «Bulgárja»*, a német lovak közül pedig

Morbitzternél (VIII. kerület). A hivatalos felkészítő. — Fotografiák. Uri fogatok a lövölde-téren.

a graditzi ménes büszkesége «Pumpernickel», «Petrušt vagy «Hüség» várták elsőnek a czélpontnál, a helyett azonban «Bulgár» aratot győzelmet. «Bulgár» tudvalevőleg a múlt évben megnyerte a baden-badeni Zukunftspreis-ot. «Petruš» második volt ép ugy, mint a bécsi Derbyben, harmadiknak jött be «Pumpernickel» és csak azután «Hüség» és «Balzsam». Nemesak a Derby-díjat, hanem a graditzi verseny 3000 márkás díját is magyar tulajdonos, *Esterházy Miklós gróf «Viceversa»* nyerte el.

Reichl Mária, a *Röser-féle* ismeretes tntintézet tulajdonosának neje, 50 éves. — *TARJANI VILMOS*, szül. Vörös Ilona, 60 éves, Aradon. — *RING LÁSZLÓ*, szül. Móczár Anna, 73 éves, Fegyélyházán. — *ÖZV. MÓZ EDÉNÉ*, szül. Demke Emilia, 75 éves, Miskolczon. — *ÖZV. SÓTER ISTVÁN*, szül. Zsanthy Ilona, 31 éves, Szatmárt. — *TOMBOXY VIRGINÉ*, vasuti állomásfőnök neje, Berettyó-Ujfaluán. — *PREZSLÉNYI JÁNOS*, szül. Kovács Sebestyén Teréz, a győri ref. lelkész neje, 46 éves.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: *ZÉNYICH TIVADAR*, volt budapesti egyetemi hittanár, áldozó pap, hittudor, 72 éves, Uzonban. — *DMITRIJEVICS MILOS*, a bajai gör. kel. szerb hitközség plébánosa. — *TALLIAN SÁNDOR* torontálmezei földbírtokos, Tallián Béla főispán nagybátyja, 76 éves, Budapesten; ugyanitt *THILL NÁNDOR*, a VI—VII. kerületi templom karnagya, 66 éves; *HANOVER MIKSA*, az első magyar gyapjúmosó-részvénytársaság helyettes elnöke és a Pannónia gőzmalom-részvénytársaság igazgató-tanácsosa; *TRUNICKER FERENCZ*, 1848—49-iki honvéd törzéstiszt; *FABRY ANTON*, rendőrségi tisztviselő, a főváros egyik legismertebb alakja, mert a 7 lábnyit is túlhaladta s koporsót is kellett neki készíttetni, 44 éves. — *KLIER JÓZSEF*, gr. Károlyi S. ardeáza, 65 éves, Budán. — *Id. MADARÁSZ ANTAL*, több vármegyének volt táblabírája, 72 éves, Horvát-Kimlén. — *GALLOVICH JÁNOS*, nyug. állami tanítóképző intézeti tanár, élete 53-ik évében, Egerben. — *ZSOLNAY KÁROLY*, Veszprém város aljegyzője, élete 73-ik, hivatalnokoskodásának 52. évében. — *CUKOR JÓZSEF*, ügyvéd, a nyiregházai izr. status-quo hitközség elnöke, élete 42-ik évében. — *KALÓCZY G. SÁNDOR* bogoszlói körjegyző, 31 éves. — *LENGYEL KÁROLY*, ügyvéd, Zala-Egerszegen, 73 éves. — *LENKÉY JÁNOS*, a feleli reform. egyház köztisztviselője, élete 47 éves. — *HEIM EDZS*, orvos, 73 éves, Kassán. — *MONOCCZ SAMU*, ügyvéd, 57 éves, Pozsonyban. — *SIDÓ TITUSZ*, adópénztárnok, 47 éves, Székes-Fehérvárt. — *WOLFF JÁNOS*, az ő felsége személye körüli magyar miniszterium segédhivatali igazgatója, Bécsben. — *ZSIGA PÁL*, orvos, 78 éves, Gyöngyösön. — *MAYER KÁROLY*, tekintélyes kereskedő, 68 éves, Szombathegyen. — *CZILCHERT KÁROLY*, ügyvéd, 80 éves, Pozsonyban. — *TURI NAGY DANIEL*, honvédszázados, 60 éves, Debreczenben; ugyanott nagyfalusi *FEKETE KÁLMÁN*, táviróoszt. 33 éves; továbbá *SÁJÓ ENDRE* színész családiján Mikszicski János, 24 éves korában — *BLOSS MÓR*, a debreczeni főiskola negyedéves hittan hallgatója, 22 éves, Földesen. — *SCHIFFER KÁLMÁN*, a soproni törvényszék joggyakorlója, 25 éves. — *VARGA BALÁZS JÓZSEF*, a győri főreáliskola 8-ik osztálybeli tanulója, 21 éves. — *ADLER NÁTHAN*, 37 éves, honvédfőhadnagy, Radegundban. — *SZILÁGYI ISTVÁN*, Makó város köztisztviselője, 57 éves. — *FRINT MIHÁLY*, aranyművész pap, szentszéki ülnök, 79 éves, N.-Váradon.

ÖZV. HOLDHÁZ JÁNOS, szül. Schöber Terézia, Holdházy János apátkanonok, József főherceg fia nagymiveltségi nevelőjének szeretett édes anyja, Győrben. — *BÁRÓ COLETTINÉ*, szül. Rolsberg Emma báróné, Horváth János altábornagy anyósa, 71 éves, Budapesten; ugyanitt *RÖSER MIKLÓS*, szül. Reichl Mária, a Röser-féle ismeretes tntintézet tulajdonosának neje, 50 éves. — *TARJANI VILMOS*, szül. Vörös Ilona, 60 éves, Aradon. — *RING LÁSZLÓ*, szül. Móczár Anna, 73 éves, Fegyélyházán. — *ÖZV. MÓZ EDÉNÉ*, szül. Demke Emilia, 75 éves, Miskolczon. — *ÖZV. SÓTER ISTVÁN*, szül. Zsanthy Ilona, 31 éves, Szatmárt. — *TOMBOXY VIRGINÉ*, vasuti állomásfőnök neje, Berettyó-Ujfaluán. — *PREZSLÉNYI JÁNOS*, szül. Kovács Sebestyén Teréz, a győri ref. lelkész neje, 46 éves.

FAVRETTO GIACOMO, a legjelesebb olasz festészek egyike, alig 38 éves korában Velencében. A mostani velencei kiállításban is három jeles művel emelte

népszerűségét; ezekből egyiket *Umberto király* vette meg. A velencei élet hájának alig volt igazabb és szeretetreméltóbb ábrázolója. Képei nagy áron keltek el s ennek folytán nagyuri izléssel és fényűzéssel környezhette magát. Az olasz művészet sokáig fogja gyászolni elvesztését. Az orsz. magyar képzőművészeti társulat a velencei művészegyletnek távirati útján fejezte ki legmélyebb részvétét.

A VÁLASZTÁSOK.

Széles Magyarország az urnák mellett áll. Az első választási nap jun. 17-ike volt, egyszersmind a legtöbbes választások napja, mert a kerületeknek több mint fele szavazott akkor, összesen 261 kerület, melyben 230 kormánypárti, 48 mérsékelt ellenzéki, 110 függetlenségpárti, 11 nemzetiségi, 23 antiszemita és 7 pártokivüli jelölt küzdött ekkor. Legyen itt följegyezve az is, hogy e 261 kerületből a mult országgyűlésre 160 kormánypártit, 34 mérsékelt ellenzéki, 49 függetlenségpártit, 7 pártokivülit, 4 nemzetiségit és 7 antiszemitát küldtek a választók.

Horvátországban is e héten választottak; ott már vége felé jár a harc, mely oly rosszul ütött ki a tulzókra, a hírhedt Starcevicistákra, a kiknek tömeges bukásán örül is a rend minden embere. E hó 16-án már 97 választás eredménye volt smeretes, s ebből 80 jutott a nemzeti pártnak, csak 8 Starcevicistának, (kik közül az öreg Starcevic Antal Buccariban megbukott, a honnan hat év óta volt képviselő); hat a függetlenségpártnak, stb.

Budapest is e hó 17-ikén választott. Mikor e sorokat írjuk, a választási élet hullámzása még egyre tart az utcákon. A vidéki kerületekből is csak hiányosan érkeztek még a távirati tudósítások. A szerkesztőségek, az országgyűlési pártklubok körül nagy a jövés-menés. Mindenki tudni akarja, mi újság.

Budapest utcái e napon korán megélnék. Mindenik párt számára külön-külön gyülekező helyek voltak kijelölve, s minden párt gondoskodott, hogy a gyülekezés, a szavazó helyre vonulás látványossággal és zajjal bírjon. A veterán-egyletek és cigányzenekarok mellett, a szomszéd falvak sváb bandái is megjelentek. A külvárosokban már reggeli 5 órakor fölhangozott a zaj, s attól kezdve aztán egész nap egymást űzte zörögtek a kocsiok, zászlósan, harsány éljenek közt, szállítva innen is, onnan is a szavazókat.

Az idő tiszta volt. Reggel nyugtalanodott a szél, de annál vigabban lobogtatta a zászlókat, melyek bőven tarkították az utcákat, s a választó csoportok közt is nagy számban lengtek mindenfelé. A választási helyeket, az oda torkoló utcákat a zászlók egész sora vette körül.

Nem hiányzott a lovas és gyalog rendőrök kellő száma sem. Bakák is álltak ott szép sorjában. Aztán a «nem szavazók», de annál jobban éljenek tömege.

A kora reggeli órában összegyűltek zeneszóval, zászlókkal, hatalmas éljenek közt bejártak előbb a kerület utcáit, végig harsogták mindenütt a jelölt nevét. Utcáról utózára nagyobodott a tömeg, s így vonultak föl a szavazóhelyek elé, a hová a különböző pártok különböző utcán juthattak; a színhelyen pedig rögtönzött deszkakerítés választotta szét őket. Reggel 8 órára minden párt ott lengte a zászlókat az urnák körül, t. i. a hol az urnához lehet járni. A menethen lovas banderisták is szerepeltek. A ferencvárosi Pázmánytáskának lobogója ingujju banderiuma volt, a mely a «Köztelek» előtt a maga korteszótját is elnekelte.

A budai rész meglehetősen mögötte maradt élénkség dolgában a pestinek. Két kerületben ellenjelölt sem volt. A harmadik kerületben (Ó-Budán) a függetlenségpárt jelöltje, *Eötvös Károly*, egy hét előtt visszalépett, de a párt nem akart jelölt nélkül maradni és az utolsó napon Országh Sándor ellen föllépette *Lángh Györgyöt*.

A pesti részben a *Lipótváros* tökéletesen csendben maradt. A *Belsőváros* sem lehetett tartani erősebb küzdelemtől. *Trefort* miniszter ellen a függetlenségpárt *Győry Elek* föllépetése csak a párt zászlóbotása volt. Hanem a többi kerületekben makacs küzdelem indult meg. A *Tercsvárosban*, az *Erzsébetvárosban* a kormánypárt mérközött egymás közt, két-két jelölt körül. Az egyik volt mind a két kerületben a volt képviselő, a ki ellen azonban a párt másik része új embert akart. Így állt szemközt a *Tercsvárosban* *Busbach Péter* volt képviselő *Bobula János építésszel*, az *Erzsébetvárosban* pedig *Matyekovics Sándor* államtitkár *Morzsnányi Károly ügyvéddel*. A politikai pártok nagyobb mérközése mindig a Józsefvárosnak és a Ferencvárosnak jut, és ez a két kerület vette igénybe most is legjobban az érdeklődést, s itt folyt már régen legerősebben az alkotmányos készülődések és pártvadások. Mind a két kerületben új emberek álltak síkra. A régiak (*Szilágyi Dezso* a Józsefvárosban, b. *Kemény Gábor* volt miniszter a Ferencvárosban) nem léptek föl.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyet. könyvtáránál, Bécsben, I., Stefansplatz 6.

Degré Alajos. Igy van jól!

Vig regény. Ára füzve 1 frt. Ára füzve 1 frt.

Hatóságilag engedélyezett teljes végeladás, az üzlet feloszlása miatt. SZÓKE EDE UTÓDA Budapest, IV., váczi utca 2, térdívat, női pipere, szalag, szövött és rövidáru raktára melyben a beszerzési áron adnak el. A ki jó árut olcsón akar vásárolni e ritka alkalmat felfogja használni.

HORVÁTH MIHÁLY A magyarok története rövid előadásban. Sajtó alá rendezte, bővítette és jegyzetekkel ellátta Sebestyén Gyula. VI. kiadás. Ára füzve 3 frt, vaszonkötésb. 4 frt.

Dr. GLÜCK IGNÁCZ-féle hidegvíz-gyógyintézet BUDAPEST, Károlyi utca 11-ik szám alatt, május 22-ikén nyitott meg

A tudom. minden követelménynek megfelelőleg újon épít és berendez. arany-sétánytól körülvett

Gyógyhatányok: vizgyógyászat minden alkalmazásban, villamos-nyosság, villamosfürdők masszage, gyógy-gymnasztika, süfített levegő. Dr. Waldenburg-féle készülékekkel, skót ruhany, utjonnan szerkesztett izasztó-kamrák. — Azon betegségek közül, melyek vizgyógy-intézetekben sikerrel kezeltek, különösen megemléntendők hystéria, neurasthenia, neuralgia, hűdés, gyengeség és más szervi és működési idegbajok, rendellenes vérkeringés a különféle szervekben, menstruations rendellenességek, női bajok, idült gyomor-bél- és tüdőhurut, közhvény, csúsz, vérszegénység, sápkór. Fej- és nyakbetegségek, visszamaradt gyenge fiúk és leánykák számára külön hydropathikus gyógy-gymnasztikával egybekötött kurzus van berendezve. Felöltetek masszage, gyógy-gymnasztikát és villamos fürdőket az intézetben hidegvízgyógykezelés nélkül is használhatnak. Utóbbi gyógyhatányok orvosi felügyelet alatt, ügyes szakértők által gyakoroltatnak. — Az intézet telefon-üzekötésben van a várossal, közös és külön gyógyhelyiségekkel bir és reggel 5-től est 8 óráig nyitva van. — Folytonos orvosi felügyelet, árak olcsók. — Felvételnek bejárók és bejárók, utóbbiak teljes vagy fél ellátásra. — Ertesítést ad Dr. Glück Ignác, kir. törvénysz. orvos, az intézet vezetőtulajdonosa.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható, — az osztr. tart. számára Szelinski György cs. k. egyet. könyvtáránál Bécsben, I., Stefansplatz 6.

Közhasznú Családi Könyvtár. Egy-egy füzet ára 40 krajczár.

1. Legújabb levelező-könyv a magyar nép számára. Szerk. Verőczy Sándor.
2. Az alkalmas házi ügyvéd és törvényjárás tanácsadó. Verőczy Sándor.
3. Magyarország története rövid vonásokban. Szász Károlytól.
- 4-5. Regőli István bácsi. Mulaiva oktató családkönyv. Szerző Májor István Két füzet.
6. Gazdasszonyok könyve. Vörös Esztertől.
7. Az ügyes szakácsnő. Vörös Esztertől.
- 8-9. Egészség-könyve. Egészségi szabályok, a leggyakrabban előforduló betegségek s a betegápolásról. Irta K. Beniczky Irma.
10. A tollasok világa. Gyakorlati utmutató a baromfi és különféle dísz-madarak czélszerű ápolására és tenyésztésére. Irta K. Beniczky Irma.
- 11-12. A mindennapi életből. A nőeknek. Irta K. Beniczky Irma. Két füzet.
13. A divat szépségségel. Irta K. Beniczky Irma.
14. Házassodjunk! Irta Dr. Sikor József.
15. Gyakorlati séptan. Tekintettel a házi életre. Irta K. Beniczky Irma.
16. Riecke G. A. Anyák könyve. A gyermek első nevelésének legfontosabb kérdéseiről; fordít. K. Beniczky Irma.
17. A nőkapró kötelmei ezek fontossága az életben. Irta K. Beniczky Irma.
18. Babonáság a szalomban. Irta K. Beniczky Irma.
19. Tanácsok a gyermekek természet-szerű testi nevelésére. Irta dr. Steiner J., ford. K. Beniczky Irma.
20. Gyakorlati séptészet. Az egészség és szépség természet-szerű ápolása. Dr. Klenke Armin után. Irta K. Beniczky Irma.
21. A feleség. Irta Dr. Sikor József.
22. A nők előnye. Irta Dr. Sikor József.
23. Illemtan. A társadalmi illemtan szabályok kézikönyve. Mme. D'Alq és Ebhardt P. munkái után. Irta K. Beniczky Irma.
24. A leánynevelés világa. Irta K. Beniczky Irma.
25. A művészet a háznál. Falke munkája után. Irta K. Beniczky Irma.
26. Népszerű nemzetgazdaságtan. A nép- és iskolai könyvtárak számára. Irta Bloch M. Ford. Dobóczy Lajos.
27. Életrendtani szakácskönyv. Dr. Wiel munkája után. Irta K. Beniczky Irma.
28. A fontosabb háztartási orvisek vegytana. Hazai és külföldi szakmunkák nyomán. Dr. Nemes György.
29. Beteg-konyha. Dr. Wiel Életrendtani, szakácskönyv szabályja alapján. Szerkeszté. K. Beniczky Irma.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárban kapható, — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyet. könyvtáránál Bécsben, I., Stefansplatz 6.

Hasznos könyvek nők és hajadonok számára.

- Baráth Ferenc. Aesthetika. Bevezetésül a versetannal. 18 ábrával. Második kiadás. Füzve 1 frt 50 kr. Diszkötésben 2 frt 40 kr.
- Beniczky Irma. A nők hivatása 1 frt 80 kr. — A nők apró kötelmei s ezek fontossága az életben 40 kr. — A mindennapi életből. A nőeknek. Ruzs K., Moleschott, Doebereiner s mások után. Irta K. Beniczky Irma. Két kötet 80 kr. — A divat szépségségel. Műveltség- és erkölcs-történelmi kuffok nyomán. Irta K. Beniczky Irma. 40 kr. — A leánynevelés világa. 40 kr. György Vilmos. Emlékkönyv a confirmációs készülő protestáns hajadonok számára. Egy aczelméssel, vaszonba kötve aranyvágással 1 frt 20 kr.
- Hölgyek titkára, vagyis legújabb, legteljesebb levelezőkönyv nők számára. Minden előforduló alkalmakra való fogalmazási mintákkal, mindenféle társasági, család, házimass és szerelmi levelekkel, különféle ügyiratmintákkal és alapos utmutatással a levélírás szabályait illetőleg, rövid helyesírástannal, a magyar polgári jogok és kormányzat ismeretével, stb. Harmadik bővített kiadás. Kötve 1 frt 50 kr.
- Hölgyek lantja. Magyar költők műveiből szerkesztette Zoltány Károly. Egy aczelméssel. Második kiadás. 2 frt. Diszkötésben 3 frt.
- Háppmann Antal. A valódi színházművészet vagyis rendszeres utmutatás a finom és legfinomabb főzésben, a legjobb magyar, francia és német mód szerint. Különös tekintettel uri és főúri konyhákra, nagyobb-szerű lakomák és házi vendéglésekre. Negyedik kiadás 1 frt 50 kr.
- Jósika Julia. Pályavezető fiatal leányok számára. Második kiadás, korszerűen átdolgozta K. Beniczky Irma. 2 forint. Diszkötésben 2 frt 80 kr.
- Kabinyi Lajos. Iparos-gazdasszonyok könyve. Iparos-gazda családok számára. Rajzokkal 70 kr.
- Legová Ernest. A nők erkölcsi története. Ford. Feleki József. 1 frt 50 kr.
- Leányaink és fiaink. Egynehány jelenet és tanulmány a családi életből. Ford. Feleki József. Füzve 2 frt. Diszkötésben 2 frt 80 kr.
- Lengyel Dániel. Orvosi tanácsadó városon és falun. Második kiadás 1 frt 50 kr.
- Mérvé Imre. A magyar gazdasszony teendői a közéletben, háznál és konyhában. Kézi és segédkönyv nők és hajadonok számára. Második kiadás 2 frt.
- Németh Zsuzsanna. A legújabb és megpróbált magyar színházkönyv. A magyar házi-asszonyok számára. X. bővített kiadás 80 kr. Kemény kötésben 1 frt.
- Riecke G. A. Anyák könyve. A gyermek első nevelésének legfontosabb kérdéseiről. Fordította K. Beniczky Irma. 40 kr.
- Schatter Gyula. Nélkülözhetetlen ismeretek könyve leányok számára. Leányiskolák számára és öntanulásra. Az ötödik német kiadás szerinti s a hazai viszonyokhoz alkalmazottan átdolgozta Toldy László. Három német térképpel.
1. Földrajz 1 frt.
  2. Világtörténelem. Hitregtetan. 1 frt.
  3. Természet. Embertan. Természetan 1 frt.
  4. Számítan. Német nyelvtan. Irodalom. Műtörténet. 1 frt.
  - A négy füzet egy vaszonkötésben 5 frt.
- Sikor József. dr. A feleség. 40 kr. — A nők előnye 40 kr.
- Steiner János dr. Tanácsok a gyermekek természet-szerű testi nevelésére. Fordította K. Beniczky Irma. 40 kr.
- Szász Károly. Bugóság könyve. Emlékdések és imák protestáns nők számára. Egy aczelméssel. Másik lik javított kiadás. Bőrbe kötve aranyvágással 2 frt 50 kr. Diszkötésben 4 frt.
- Tárkányi Béla. Vezérossillag az údványosra. Imakönyv a kath. nőnem használatára. Öt képpel. Bőrbe kötve aranyvágással 3 frt 50 kr.
- Franciaia bőrbe, kapocsossal 5 frt.
- Bőrbe kötve 2 frt.
- Franciaia bőrbe kötve, kapocsossal 3 frt.
- Kék vagy vörös bársonyba kötve 8 frt.
- A hajadonok órangyala. Kathol. imakönyv. Zsebkönyv. Vallaspapírosan, 64 képpel. Bőrbe kötve aranyvágással 2 frt.
- Franciaia bőrbe, kapocsossal 3 frt.
- Kék vagy vörös bársonyba kötve 8 frt.
- Kis 8-rét alakban franciaia bőrbe, kapocsossal 5 frt.
- Toldy László dr. Magyar szent Ersebet élete. Képekkel 80 kr. Kötve 1 frt, diszkötésben 5 frt.
- Tompa Mihály. Olajág. Emlékdések, főhá-szok és imák. Hölgyek számára olvasó- és imakönyvvül. Vaszonba kötve aranyvágással 3 frt 40 kr. Franciaia bőrbe, kapocsossal 5 frt.
- Ugyanaz zsebkönyv, vaszonba kötve 2 frt 50 kr.
- Franciaia bőrbe, kapocsossal 4 frt.
- Zámolyi Varga Mihály. A házi nevelés. Példákban előadva. Szülők, nevelők s különösen közönségi népkönyvtárak számára.
- I. kötet. A testi ápolás 1 frt 50 kr.
  - II. kötet. A lélek művelése 2 frt 50 kr.
- Vezérossillagok, vagyis velés mondatok és költői gondolatok honi és külföldi remekírók műveiből. Harmadik kiadás 2 forint. Diszkötésben 3 frt.
- Vörös Eszter. Gazdasszonyok könyve. Utmutatás kezdő gazdasszonyok számára, a ház czélszerű berendezését s minden háztartási munkák helyes végzését illetőleg, a konyhában, élestarban, pinczeben, kertben stb. 40 kr.
- Az ügyes szakácsnő. Középszintű magyar konyháink számára. Második javított kiadás 40 kr.
- Weisz Károly. Leányaink és jóvájuk. Németből átdolgozta Toldy László. 80 kr.
- Zerkovits Szidonia. A magyar irodalom története költészetannal. Női tanintézetek számára. II. kiadás. 1 frt.

26-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, JUNIUS 26. XXXIV. ÉVFOLYAM.

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ. (1877.)

AZ ANGOL KIRÁLYNŐ JUBILEUMA.

1837-ben június hó 20-án lépett trónra a jelenlegi angol királynő, Viktória Alexandrina. Aránylag ifjan érte meg az ötvenéves jubileumot, melyet most oly nagy fényvel ünnepelnek; az agg német császár, ki éveinek számát tekintve atyja lehetne, trónraléptének 25-ik évfordulóját nemrég ünnepelte meg. Az angol királynő egyszerű polgári jellegű egyénisége soha sem tört nagyon előtérbe, uralkodása alatt csaknem eszményi tisztaságban valósult meg a modern alkotmányosság egyik alapfogolata, hogy a király csak uralkodjék és ne kormányozzon s mind a mellett az a nő, ki a földgömb egyik leghatalmasabb nemzetének állott élén egy hosszú felszázad alatt, mely felszázadhoz nagy politikai események s e mellett a közművelődésnek és különösen a technikai vívmányoknak oly fontos és nagy számú emlékei csatlakoznak, az a nő a fejedelmi trónokon ritka jubileuma alkalmából nemesak a saját hazájának érdeklődését költi fel. E században, midőn először valósult meg különösen az ujjbkkor nagyszerű felfedezései s a sajtónak világhatalommá alakulása folytán az emberiség közösségének komoly tudata, Viktória

királynő jubileuma valódi esemény, egy kiemelkedő pont, mely a napról-napra lázasan folyó s változó események között a földgömb összes művelt lakóinak alkalmat nyújt az elmélkedésre s a visszaemlékezésre a legközelebbi mult felett.

Már a mult évben, midőn Viktória uralkodásának 50-ik évfordulóját megkezdette, megemlékeztünk e nevezetes eseményről s felsoroltuk a királynő trónralépésének nevezetesebb eseményeit, valamint magánéletének főbb adatait. Nem mellőzhetjük azonban, hogy most, az ünnepélyességek idején, ismét ne foglalkozunk a kiváló fejedelmi asszonyok alakjával, kinek életéről s felszázados uralkodásáról már eddig is, s méltán, egész tekintélyes irodalom keletkezett.

* Lásd a «Vasárnapi Ujság» 1886-ik évfolyamának 29-ik számát.

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ MEKORONÁZTATÁSÁKOR.

Fotógr. V. cs. kir.